

ดร.จรี วิจิตรวาทการ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านดิฉันคิดว่าเป็นวันนี้เป็นโอกาสที่ดีเพราะครบเจ็ดปีของกฎหมาย
หมายฉบับนี้แล้ว เรามาลองคิดทบทวนดูกันว่าเรื่องนี้ควรจะมองไปข้างหน้าอย่างไรดิฉันขออนุญาต
มองในบริบทที่กว้างขึ้น กฎหมายนั้นเป็นตัวที่ให้สิทธิกับประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแล้วว่า
จริง ๆ แล้วโดยตัวกฎหมายเองตามลำพังอย่างที่ท่านชั่งทองฯ ได้พูดถึงนี่คงไม่เพียงพอที่ก่อให้เกิด
บรรยากาศหรือว่าเกิดแนวปฏิบัติที่มีการใช้สิทธิอย่างเต็มที่ ดิฉันได้เปิดเอกสารอ่านเมื่อคืนนี้ไปเห็น
ของข้าราชการระดับผู้ใหญ่หลายๆ ของอังกฤษได้พูดถึงเรื่องนี้ เขาบอกว่าการที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
อย่างแท้จริงครบวงจรและถูกต้องนั้นมันเป็นเรื่องลำบากเพราะว่าเขาใช้คำว่าหลาย ๆ ชั่วคนของฝ่าย
ปฏิบัติ หมายถึงฝ่ายราชการเองอยู่ในบรรยากาศของความลับเสมอเนี่ยขนาดเป็นประเทศที่มีการพัฒนา
ประชาธิปไตยมาเป็นร้อย ๆ ปีแล้วนานกว่าเราเยอะเขาก็ยังมีความรู้สึกลักษณะนั้นว่ามันมีบรรยากาศ
เขาเรียกว่าวัฒนธรรมของ Secrecy/วัฒนธรรมของความลับถ้าคุณชินชาเคยชินกับวัฒนธรรมของความลับ
แล้วยากมากที่จะเข้าใจถึงขั้นตอนการปฏิบัติที่จะเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นระบบ อันนี้ก็ข้อหนึ่งอุปสรรค
ของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีทั้งสองด้าน ถ้ามองในภาพใหญ่เนี่ยก็คือทั้งสังคมไทย ๆ เราถ้ามองใน
ภาพใหญ่จริง ๆ เราเข้าใจถึงเรื่องสิทธิในการรับรู้มากน้อยเพียงใดคนส่วนหนึ่งเข้าใจมากคนในหนึ่ง
คงเข้าใจดีผู้สื่อ – ข้าราชการ ประชาชนที่มีการศึกษาสูงเข้าใจดีมากแต่ประชาชนอีกหกสิบล้านคน
เข้าใจไหมข้าราชการเองก็ชินชาเคยชินกับระบบที่มองว่าความลับของราชการมีมากกระทั่งสถานที่
ราชการเรามีป้ายติดอยู่เสมอว่าสถานที่ราชการห้ามเข้า เพราะฉะนั้นเราจากระบบวัฒนธรรมพื้นเพที่
มองว่านี่คือเรื่องของ Privilege Class กลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่มีสิทธิจะดูแลเรื่องต่าง ๆ แล้วก็นโยบาย
ของ Top-Down แต่หลายสิบปีที่ผ่านมาคือรัฐเป็นผู้รู้เป็นฝ่ายจัดการเป็นคนนำการพัฒนามาให้
ประชาชนจากบนสู่ล่าง ในเวลาเดียวกันก็มีอะไรต่าง ๆ วัฒนธรรมในการที่มองว่าเรื่องของมันจัดการ
มันทำได้ดีที่สุดแล้วเธออย่ามาเกะกะอย่าว่าแต่ประชาชนมารู้สิทธิข้อมูลข่าวสารของราชการเลย
หน่วยงานราชการกันเองก็ไม่แชร์ข้อมูลไม่มีความโปร่งใสเปิดเผยต่อกันด้วยซ้ำไปกรมกับกรมใน
กระทรวงเดียวกันก็ไม่ค่อยที่จะแลกเปลี่ยนอะไรกันทั้งนั้น ในกรมเดียวกันกองกับกองก็ไม่ได้เปิดเผย
โปร่งใสต่อกันบางทีขออะไรกันยากเพราะในทางฝ่ายปฏิบัติเนี่ยมีความลำบากกระทรวงที่กำกับเรา
บางครั้งกองที่ขอข้อมูลอีกกองหนึ่งขอข้อมูลใหม่เราก็กังขี้ขางทำไมเราต้องส่งให้เรื่อยในเมื่อข้อมูลก็ให้
ไปแล้ว แต่นี่ก็คือวัฒนธรรมการทำงานของไทยที่ต่างคนต่างทำต่างคนเก็บข้อมูลต่างคนต่างคนต่างมอง
ว่าเป็น Domain เป็นอาณาบริเวณของฉันไม่เกี่ยวกับคนอื่นเพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นกำแพงที่ต้อง
พังทลาย ดิฉันคิดว่าไม่ได้นานไปเจ็ดปีคือการเรียนรู้ของสังคมเรียนรู้ตั้งแต่ฝ่ายปฏิบัติเรียนรู้ของภาค
ประชาชนเรียนรู้ของนักวิชาการที่เราจะต้องก้าวไปด้วยกันอย่างไรเพื่อปรับระบบให้ดีขึ้นทีนี้ขอคิด

ที่ได้มาจากอ่านเอกสารแล้วก็มองดูหนึ่งจริงๆแล้วต้องมีผู้นำๆในระดับต่างๆตั้งแต่ผู้นำระดับประเทศ จนถึงผู้นำระดับหน่วยงานราชการ ผู้นำทั้งหมดจะต้องมีความเชื่อลึกจริงๆว่าการเปิดเผยข้อมูลเป็นเรื่องที่ดีไม่งั้นก็ไม่ได้บรรยากาศให้เกิดความโปร่งใสเดียวเรื่องนี้ปิดเรื่องนั้นเปิดอันนี้ไม่พูดอันนั้น ปิดบัง ต้องเป็นบรรยากาศทั่วไปและต้องมี Commitment ต้องมีความแน่วแน่ในการที่จะเชื่อว่าการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นแนวปฏิบัติปกติ ๆ นะคะไม่ใช่เฉพาะพิเศษ อันนี้ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจอีกเพราะ บางครั้งเราจะไปเจาะเฉพาะเรื่อง ๆ นี่จะต้องโปร่งใสสังคมเขาให้ความสนใจเราก็กดดันให้เกิดความโปร่งใส แต่ดิฉันว่าความโปร่งใสต้องทุกเรื่องมันเป็นกระบวนการทั้งหมดการทำงานนั้นต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ไม่ใช่เฉพาะเรื่องเฉพาะอย่างเฉพาะทางเฉพาะตรงนั้นตรงนี้ ดิฉันคิดว่าเรื่องความเข้าใจๆว่าการเปิดเผยข้อมูลนั้นเป็นเรื่องปกติแนวปฏิบัติที่ควรจะเป็นในสังคมประชาธิปไตยเพราะสังคมประชาธิปไตยนั้นอย่างที่สองท่านได้พูดถึง ผอ.วนิดาฯ กับคุณชัชทองฯ พูดถึงว่าเป้าหมายคือการมีส่วนร่วมของประชาชนๆจะมีส่วนร่วมไม่ได้ถ้าไม่รู้ไม่เข้าใจไม่ได้รับทราบข้อมูลที่นี้ยอมรับไหมหนึ่งเข้าใจ สองต้องรับว่าเป็นปกติ สามต้องนำไปปฏิบัติได้ ในขั้นตอนของการนำไปปฏิบัติมีความยากง่ายอย่างไรเป็นสิ่งที่ท้าทาย การที่จะให้เกิดการนำไปปฏิบัติได้หมายถึงว่าหน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดสรรข้อมูลให้อยู่ในระบบเป็นระบบที่สามารถจะนำไปใช้ได้อย่างง่ายคายดิฉันคิดว่าเรายังไม่มีวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบถูกต้องและนำมาใช้ได้ง่ายบางครั้งหน่วยงานของรัฐไม่ได้ตั้งใจที่จะไปชะลอหรือถ่วงเก้งดิฉันคิดว่าบางหน่วยงานไม่ได้ตั้งใจอย่างนั้นเลย แต่ไปหาข้อมูลยากเพราะวิธีการจัดเก็บของเราไม่ได้เป็นระบบเดี๋ยวนี้มีเทคโนโลยีเข้ามาแล้วน่าจะมีการปรับปรุงระบบแล้วก็ทำให้มันใช้ได้สะดวกมากขึ้นเราจะเห็นหน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ แห่งรวมทั้งมหาวิทยาลัยด้วย ดิฉันไม่ได้ว่ามหาวิทยาลัยดีกว่าบางที่แม้กระทั่งทางเดินระหว่างห้องมีตู้เหล็กเยอะเยอะข้อมูลไปอยู่ตรงนี้ตรงโน้น บางที่ต้องเก็บไว้สิบปีเราก็ไม่มีการจัดมันเป็นระบบระเบียบที่ดีเพราะฉะนั้นการที่จะดึงข้อมูลออกมาเวลาต้องการยากลำบากพอสมควรในเวลาเดียวกันนี้เราก็จะมองว่าการที่จะทดลองดูการที่จะใช้สิทธิที่เรียกหาข้อมูลนั้นเป็นเรื่องประจำปกติวิสัยในสังคมใหม่ คุณชัชทองฯ บอกว่าไม่ใช่ ดิฉันเห็นด้วยประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้เพราะตรงนี้มันเป็นข้อที่ภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผอ.วนิดาฯ จากนั้นไปอาจจะต้องมีไหมประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังอันนี้ก็ต้องการประชาสัมพันธ์ให้รับรู้ในภาษาง่าย ๆ ดิฉันไม่เข้าใจว่าทำไมราชการของเราเวลาคุยอะไรกับประชาชนภาษานี้มันยากเหลือเกินภาษายุงยากเป็นภาษากฎหมายเป็นอะไรต่ออะไรดิฉันเคยร่วมสัมมนาครั้งหนึ่งเสร็จแล้วพอลงจากเวทีไปผู้สื่อข่าววิ่งมาถามว่าช่วยอธิบายไหมอีกครั้งได้ไหมในเรื่องต่างๆที่พูดถามว่าทำไมเอกสารที่แจกมาพวกเราอ่านเท่าไรก็ไม่เข้าใจขอให้แปลให้ใหม่คือว่าต้องแปลภาษาไทยเป็นภาษาไทย เพราะฉะนั้นตรงนี้อีกเป็นประเด็นที่ดิฉันคิดว่าจะต้องมีความให้เข้าใจง่ายสังคมเรามีการรับรู้

เรื่องมีหลายระดับทำอย่างไรที่จะทำให้ภาษาง่ายที่สุดเข้าใจง่ายที่สุดเพื่อให้ได้เข้าใจเข้าสู่ได้ทีนี้เวลาเดียวกันนอกจากความง่ายในการที่จะ Commitment ของผู้ดูแลเรื่องข้อมูลระบบการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบใหม่ง่ายแก่การที่จะนำออกมาใช้หรือต้องมีประเด็นอื่น ๆ ในแง่ของมองว่าเรามีหน่วยงานราชการได้จัดสรรคนบุคลากร/งบประมาณ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องนี้หรือไม่ฉันคิดว่าหลายครั้งเรามีอะไรมะใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นแต่เราไม่มีกลไกไปเสริมให้ทำงานได้เต็มที่ประเด็นนี้ได้ฟังท่านรองนายกฯ ได้พูดถึงเหมือนกันว่าเราจริง ๆ แล้วคือว่าถ้าเป็นงานกว่าหรือว่าเจ้าหน้าที่ของเราต้องทำงานประจำแล้วดูแลเรื่องข้อมูลหรืออะไรอย่างนี้มันเป็นเรื่องเพิ่มภาระให้เขาโดยไม่มีกลไกสนับสนุนไม่ว่าเครื่องมือเครื่องมือไม่เรื่องของงบประมาณเรื่องของเพิ่มอัตราบุคลากรหรือต่าง ๆ ตรงนี้ดูประสบการณ์ของบางประเทศที่เขาเพิ่งเปิดข้อมูลเขามีการเตรียมพร้อมไม่ได้เหมือนเราเตรียมความพร้อมอย่าง Train คนในภาครัฐทุก ๆ หน่วยงานมีการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนี้มีการฝึกอบรมให้ใช้อย่างไรมีการจัดเตรียมงบประมาณเพราะฉะนั้นตรงนี้ก็เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเป็นระบบและชัดเจนขึ้นรวมทั้งความเข้าใจที่ต้องสร้างให้เข้าใจว่าเป็นจากนี้ไปเป็นงาน ROUTINE เป็นงานประจำไม่ใช่งานพิเศษแล้วการที่ประชาชนมาขอข้อมูลนั้นเป็นเรื่องประจำคุณต้องทำไปเรื่อย ๆ ไม่ใช่จะคอยสงสัยจะต้องนำมาถามหรือนำมาขอข้อคิดเห็นวินิจฉัยจากผู้ใหญ่อีกทีหนึ่ง อันนี้มันต้องเป็นประเพณีปฏิบัติที่จะทำให้เกิดกระบวนการที่ไม่ล่าช้าที่ว่าทีนี้ขอไปอีกประเด็นหนึ่ง ฉันคิดว่าการที่ไม่เปิดเผยข้อมูลหรือว่าเปิดเผยข้อมูลล่าช้าการที่เราไม่ได้ให้ความร่วมมือในเรื่องนี้จะทำให้สังคมนี้เป็นสังคมที่ไม่เปิดอันนี้แน่นอนเลยในที่สุดแล้วกระบวนการประชาธิปไตยจะไม่เกิดขึ้นแท้จริง ถ้าประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการทำงานของภาครัฐ ถ้าประชาชนไม่มีความรู้สึกที่ภาครัฐนั้นมีความน่าเชื่อถือหรือว่าภาครัฐนั้นมีความโปร่งใสอันนี้เป็นประเด็นที่ค่อนข้างสำคัญในสถาบันที่เป็น Public Institution หน่วยงานของภาครัฐไม่ว่าประเภทใดก็ตามแต่หลักจริง ๆ ก็คือความเชื่อมั่นความไว้วางใจไว้นับถือและความเชื่อมั่นในองค์กรนั้นฉันไปเห็นมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่คล้าย Student Union ที่ ๆ นักศึกษาไปใช้บริการทำอะไรต่ออะไรได้พักผ่อนนั่งเล่นทำอะไรได้ก่อนความตกใจที่เห็นพวก Homeless คนที่ไม่มีบ้านอยู่เข้าไปอยู่ในนั้นนั่งใช้ห้องน้ำทำอะไร ๆ ก็เลยรำคาญต้องหนีจากตึกที่เป็นส่วนรวมเข้าไปตึกวิชาการพิเศษถามผู้บริหารวิทยาลัยถามอธิการบดีมหาวิทยาลัยในช่วงนั้นถามว่าทำไมไม่จัดการให้มันดีกว่านี้คือว่าเห็นแล้วมันรบกวนตาใช่ไหมคะเพราะมันกลายเป็นภาพที่ไม่เหมือนบรรยากาศมหาวิทยาลัย ๆ มีชื่อเสียงใหญ่โต แต่ว่า Student Union ที่ ๆ นักศึกษาที่ควรจะใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่กลายเป็นคนนอกเข้ามาบุกรุกใช้เยอะคำตอบก็คือว่าคำตอบจากผู้บริหารมหาวิทยาลัยบอกว่าเราเป็น Public Institution เรารับงบประมาณแผ่นดินมาบริหารจัดการกับการศึกษาเพราะฉะนั้นเขาเป็นประชาชน ทุกคนเป็นประชาชน

มีสิทธิเข้ามาใช้เราวางข้อกำหนดห้ามเข้าไม่ได้มีสิทธิที่จะมาใช้ทำให้คิดถึงว่าขณะเป็นทีมนักศึกษา
จ่ายค่าเล่าเรียนค่าลงทะเบียนไปเรียนหนังสือแต่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐตรงนั้นก็ยังเป็นพื้นที่
เปิด ในเมืองไทยว่าระบบราชการเปิดจริงแค่นั้นเปิดเฉพาะกฎหมายหรือเปล่าหรือว่าเปิดใน
สาระสำคัญจริง ๆ ถ้าจะเปิดจริงต้องสร้างวัฒนธรรมของความเปิดในทุก ๆ มิติสร้างวัฒนธรรมทุกด้าน
ตั้งแต่แนวปฏิบัติความคิดความเชื่อและการที่ยอมมีส่วนร่วมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการที่มา
ติดตามอะไรต่าง ๆ ในที่สุดแล้วก็คือกระบวนการเปลี่ยนวัฒนธรรมมันจะไม่สามารถเป็นไปได้เต็มที่
ถ้าไม่มีการปรับระบบความคิดความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องนี้ ตัวอย่างที่เราเห็นมาบอกว่ากระบวนการจัดซื้อ
จัดจ้างจะต้องมีการเปิดประกาศให้รับรู้รับทราบทั่วกันพอเราไปทำ Case Study กรณีศึกษาจริงๆก็
พบว่ามีการเปิดแต่เอาไปแอบซ่อนไว้ในหลังอาคารใน อบต.บางแห่งที่ไม่มีคนเดินไปเห็นใช้ไหมคะ
เปิดเหมือนหรือระยะเวลาที่เราจะส่งไปให้ทราบทั่วกันก็ส่ง แต่ส่งไปในบางแห่งที่คนอื่นไม่ได้รับรู้
รับทราบเลือกปฏิบัติเพราะฉะนั้นเรามีวิธเทคนิคมากมายกฎหมายจะระบุไว้ว่าถ้าฝ่ายปฏิบัติไม่ได้เชื่อ
ในสาระกฎหมายนั้นจริงๆไม่ได้เข้าใจในเจตนารมณ์นั้นจริงๆ หรือว่าจงใจตั้งใจที่จะบิดเบือนแน่นอน
ที่สุดมีทางออกที่จะเปรียบเสมือนว่าใช้กฎหมายแต่ไม่ได้สื่ออย่างโปร่งใสจริงจังให้กับสังคมได้รับรู้
รับทราบเลย ต้องกลับมามองถึงเรื่องของทัศนคติเรื่องที่จะให้เกิดวัฒนธรรมของความโปร่งใสใน
สังคมจริง ๆ โปร่งใสแล้วจัดทำให้แก้ปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมาได้หลายอย่างความโปร่งใสไม่ได้แปลว่า
ไม่มีคอร์รัปชันโปร่งใสเป็นแค่เพียงกลไกวิธีการที่ช่วยให้ลดคอร์รัปชันมันก็ยังเป็นอีกขั้นตอนหนึ่ง
ที่ต้องทำกัน ปัจจัยที่ควรเสริมเพื่อเอื้อต่อระบบเปิดควรจะต้องมีกระบวนการต่าง ๆ อย่างที่ว่าระบบ
การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบใช้เทคโนโลยีช่วยในเวลาเดียวกันจะต้องเปลี่ยนแนวความคิดของ
ข้าราชการเองฝ่ายปฏิบัติเดิมที่ส่วนประชาชนก็ต้องเรียนรู้ว่ามีสิทธิอะไรบ้างแต่ในความคิดที่มีสิทธิของ
ประชาชนประชาชนก็มีหน้าที่เช่นเดียวกันหน้าที่ในการรับรู้ข้อมูลไม่ได้แปลว่าเรียกร้องจนเกินขอบเขต
ที่เหมาะสมไม่ได้แปลว่าการเรียกร้องข้อมูลแล้ว ๆ ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่นดิฉันเคยยกตัวอย่างหลาย
ครั้งว่าตอนที่กฎหมายที่ออกมาใหม่ ๆ พอคิดว่าดิฉันทำหน้าที่บริหารมหาวิทยาลัยอยู่ตอนนั้นดิฉันก็ได้
เจอกับผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายว่าเราต้องเตรียมพร้อมให้ข้อมูลบางเรื่องถ้าเขาขอร้องมาเรามีพร้อมที่จะ
ให้ทันทีหลังจากนั้นไม่นานก็ได้มีการขอร้องข้อมูลสอบเข้าในนิคข้อมูลที่ขอสอบเข้าเราก็ให้กับผู้ที่
ขอมาให้เสร็จปั๊บเขาขอข้อมูลของเพื่อนของคุณอีกไม่ใช่ตัวบุคคลที่สองแต่อีกคนหนึ่งถามว่าอยากรู้
ทำไมเพราะคนนั้นเรียนสู้ลูกไม่ได้มาตลอดเวลาแต่ทำไมสอบเข้าได้แล้วลูกไม่ได้ อันนี้ดิฉันบอกว่าอัน
นี้ให้ไม่ได้เพราะว่ามันเป็นการละสิทธิบุคคลอีกบุคคลหนึ่งไม่ใช่หน้าที่เขาและตัวลูกเขาที่จะไปรู้
นอกจากว่าไปขอกันเองแล้วคนนั้นมาขอเอาไปให้เขาดูเองนั่นเป็นเรื่องของเขาเราไม่เกี่ยวแต่จะมา
ขอสถาบันให้ข้อมูลกับบุคคลที่สามที่สองให้กับบุคคลที่หนึ่งเราทำไม่ได้ อันนั้นไม่ใช่หน้าที่ ในบาง

ประเทศสิทธิเหล่านี้ก็ต้องคุยกันเยอะอย่างในวงวิชาการในต่างประเทศเขาจะไม่เปิดเผย ๑ ว่าผู้ประเมินผลงานวิชาการของคนอื่นเป็นใครมันถือว่าเป็นความลับเพราะในวงวิชาการกันเองจะถือว่าความเป็นกลางนี้สำคัญถ้าเกิดความรู้สึกไม่ดีต่อกันแล้วหรือทำงานร่วมกันยากเขาจะไม่ละเมิดเชื่อว่าใครเป็นคนตัดสินพิจารณาผลงานของคนอื่น เป็นสิ่งที่ยอมรับกันบางแห่งข้อมูลของคะแนนจะไม่เปิดเผยแม้กระทั่งพ่อแม่เขาก็ไม่ให้ทราบถ้าเด็กเรียนหนังสือมหาวิทยาลัยแล้วได้คะแนนเท่าไรเป็นเรื่องระหว่างพ่อแม่และลูกแต่ก็มีบางมหาวิทยาลัยเขาก็ใช้เกณฑ์ว่าถ้าพ่อแม่จ่ายค่าเล่าเรียนให้ลูกเรียนเขาก็จะให้พ่อแม่รับทราบได้บางแห่งก็บอกว่าไม่ได้ต้องแล้วแต่ว่าเด็กอายุเท่าไรแน่นอนถ้าเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะพ่อแม่รับรู้ได้จะมีเกณฑ์กติกาที่ชัดเจน ในการป้องกันการเรียกร้องสิทธิก็ต้องรู้หน้าที่ๆ ไม่ไปละเมิดคนอื่นหน้าที่ที่ไปสร้างปัญหาไม่ใช่เรียกร้องอย่างพร่ำเพื่อต้องมีความจำเป็นและเหตุผลจริงๆ ที่อยากจะทราบเวลาเดียวกันกระบวนการร้องทุกข์ถ้าสมมุติไม่ได้รับความยุติธรรมในการขอข้อมูลกระบวนการที่จะร้องทุกข์อุทธรณ์เป็นอย่างไบบ้างต้องมีความชัดเจนโปร่งใสเช่นเดียวกันภายในเวลาเท่าไรคุณจะต้องให้ข้อมูลนั้นและการร้องทุกข์นั้นต้องได้ผลในเวลาเดียวกัน อีกประเด็นหนึ่งก็คือว่าในประเทศที่เขาเปิดเผยข้อมูลมานานกว่าเราหรือว่ามีระบบในการเปิดเผยข้อมูลที่ดีประชาชนมีส่วนร่วมมักจะมืองค์กรอิสระที่เราเรียกว่าองค์กรกึ่ง NGO แต่ว่าที่ดูแลในเรื่องเหล่านี้้องค์กรอิสระที่คอยติดตามดูแลเรื่องความโปร่งใสของข้อมูลโดยเป็นที่พึ่งของประชาชนอีกทีหนึ่งมีการสอนให้ความรู้แก่ประชาชนมีการกดดันให้ภาครัฐเกิดความโปร่งใสขึ้น ถ้ามีกรณีที่เป็นกรณีวิกฤตและมีความสำคัญองค์เหล่านี้จะเข้าไปช่วยเสริมรวมทั้งให้ความร่วมมือช่วยเหลือให้การที่จะฟ้องร้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาทางด้านกระบวนการยุติธรรมให้ความร่วมมือให้การช่วยเหลือเพราะฉะนั้นประชาชนมองว่ามีที่พึ่งสังคมเราอาจจะยังขาดสิ่งเหล่านี้การรวมกลุ่มของประชาชนในการที่จะเป็นกลุ่มเชี่ยวชาญเฉพาะ มีความเชี่ยวชาญ มีทนายมีผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ช่วยกันผลักดันให้เกิดความโปร่งใสมากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องข้อมูลข่าวสารแล้วผู้เป็นฝ่ายปฏิบัติเองก็เช่นเดียวกันเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ บางครั้งก็อาจจะเจอปัญหาอุปสรรคที่รู้สึกว่าการทำงานยากเขาก็มีการสร้าง Network มีการตั้งเครือข่ายของฝ่ายปฏิบัติให้มาถกคุยกันเองว่า ในการทำงานการให้ข้อมูลข่าวสารนั้นบางครั้งเราเผชิญกับปัญหานี้ปัญหาโน้นไม่รู้จะแก้อย่างไรให้มาดู Best Practice วิธีการทำที่ดีที่สุดเป็นอย่างไรเป็นการสร้าง Network ของผู้ปฏิบัติให้เกิดกำลังใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อสร้างความสำเร็จดิฉันคิดว่าสำหรับประเทศไทยในระยะสั้นตามโจทย์ที่ถามมาเราทำอะไรได้บ้างในเมื่อเขาต้องโหมในเรื่องการประชาสัมพันธ์โดยภาษาต่างๆ ให้ความเข้าใจทั่วสังคม ประเด็นที่สองควรจะมีการส่งเสริมหรือทำไปให้เกิดองค์กรอย่างที่ว่านี้เป็นที่พึ่งของประชาชนทำสองหน้าที่ในการช่วยให้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องการขอข้อมูลในเวลาเดียวกันก็ช่วยผลักดันให้ภาครัฐเกิดความโปร่งใสมากขึ้นและในเวลาเดียวกันควร

จะมีการให้รางวัลความโปร่งใสหน่วยงานไหนให้ข้อมูลเร็วควรจะได้รางวัลประจำปีหรือที่ท่านผู้ตรวจ
ซึ่งทองฯ เสนอเมื่อกี้ก็ดีให้การตรวจสอบตัวเองอาจจะมีการสร้างแบบประเมินตนเองขึ้นมาว่าเรานี้เข้า-
เร็วแค่ไหนแต่ละหน่วยงานปัญหาอุปสรรคเป็นอะไร เป็นการทบทวนเล็กๆ มาทำปฏิบัติจากภายในเอง
ก็ได้และให้ภายนอกมาประเมินก็ได้เพื่อให้ดูว่ามีดีในเรื่องนี้เป็นอย่างไรในเวลาเดียวกันสำรวจความ
คิดเห็นของประชาชนว่าหน่วยงานไหนขอความร่วมมือได้ง่ายที่สุดให้ข้อมูลได้เร็วที่สุดอันนี้ก็จะทำให้
ดีขึ้นเพราะฉะนั้นฉันคิดว่ามันยังมีประเด็นหลายๆอย่างแต่ว่าในที่สุดแล้วกับเป็นประเด็นที่ว่าความ
โปร่งใสเพื่ออะไรเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อให้สังคมนั้นเข้าใจมิติของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง
สังคมไทยเราได้นำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ เจ็ดสิบกว่าปี แต่ที่ผ่านมานั้นประชาชนเข้าใจแต่เรื่อง
มิติเดียวที่ดีที่สุดคือกระบวนการเลือกตั้งเพราะถูกสอนให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งลงสมัครรับเลือกตั้ง
ตรงนั้นเราเข้าใจดีแต่ว่าประชาธิปไตยมีอีกหลายมิติมากมายที่ไม่ได้มีการหล่อหลอมไม่ได้ถูกให้เข้ามา
อยู่ในจิตสำนึกของคนไม่ได้มีการหล่อหลอมให้เราเกิดวิถีชีวิตความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง
เพราะฉะนั้นเรายังเป็นสังคมที่ไม่ได้ประชาธิปไตยถ้าถามว่าเราเชื่อไหมในเรื่องของความเสมอภาค
ฉันคิดว่าไม่ถามว่าเราเข้าใจไหมว่าความโปร่งใสเป็นเรื่องสำคัญการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องสำคัญเราไม่
เข้าใจเรามีความรู้ดีกว่าคนบางคนน่าจะมีสิทธิมีส่วนร่วมมากกว่าคนบางคนอันนี้ก็คือประเด็นหลักๆ
ของกระบวนการประชาธิปไตยที่ยังไม่ได้ถูกแปลงมาเป็นวิถีชีวิตของคนไทยสิ่งเหล่านี้ต้องมีการช่วยกัน
ปรับเพื่อที่จะเข้าหาข้อมูลเพื่อสร้างความโปร่งใส การมีส่วนร่วมนั้นคือการมีมิติหลักจำเป็นสำคัญจริง
ของกระบวนการประชาธิปไตยที่แท้จริงที่นี้ในที่สุดแล้วถ้าสมมุติว่าหน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลให้
ความร่วมมือกับประชาชนจะทำให้เครดิตดีมาก ๆ ความยอมรับความน่าเชื่อถือนี้สูงมากขึ้นจะทำให้
ประชาชนมีความเชื่อถือในการทำงานภาครัฐ รวมถึงรัฐบาลและเรียกว่าการปกครองของประเทศชาติ
ปัจจุบันนี้ถ้าเราไปทำงานสำรวจทุกครั้งถามว่าบุคคลกลุ่มไหนเป็นกลุ่มที่ไม่ไว้วางใจมากที่สุดเกี่ยวกับ
เรื่องคอร์รัปชันหลายประเทศเหมือนกับประเทศไทยๆก็คือนักการเมืองเป็นผู้ที่คอร์รัปชันมากที่สุด
ข้าราชการก็ไม่ได้เป็นที่ยอมรับหรือนับถือของประชาชนเท่าไร เราควรจะมีสภาพนี้พลิกจากการ
ที่ยอมรับ Public Institution องค์กรภาครัฐน้อยให้พลิกมาให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาสูงขึ้นและก็กลไก
อันหนึ่งวิธีทางอันหนึ่งที่ทำให้เกิดอันนั้นก็คือความร่วมมือที่จะให้ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้ามา
มีส่วนรับรู้รับทราบและอะไรที่เปิดไม่ได้ก็ต้องอธิบายอย่างชัดเจนให้เข้าใจ ประชาชนรับได้ฉันบาง
เรื่องไม่ควรจะเปิดอย่างความลับทุกๆประเทศเขาก็ไม่เปิดความลับทางด้านเรื่องของความมั่นคงหรือว่า
ในเรื่องของข่าวกรอง หรือว่าการคุ้มครองคนบางคนเพื่อที่จะจัดให้ข้อมูลพิเศษกับภาครัฐต้องคุ้มครองเขา
เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่คงต้องถกคุยกันอีกเยอะเวทีแบบนี้เป็นเวทีที่ดีฉันคิดว่าเราหวังว่าคง

จะได้มีการเผยแพร่กว้างขวางไปนอกห้องนี้ด้วยจะได้สร้างความเข้าใจในอีกทางหนึ่ง ในรอบนี้คงขอ
แค่นี้ก่อนจะขอบคุณค่ะ

ผู้ดำเนินรายการ ขอบคุนท่านอาจารย์มากค่ะ ท่านอาจารย์ได้พูดถึงเรื่องของท่านมีความเห็นว่
เจ็ดปีที่ผ่านมาไม่นานเกินไปเป็นเจ็ดปีแห่งการเรียนรู้ของทุกภาคส่วนที่จะช่วยกันเพื่อที่จะให้ระบบ
ของสังคมโดยรวมดีขึ้นเพราะว่าท่านมองว่าประเด็นปัญหาเรื่องการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้นยัง
เป็นเรื่องที่ยากลำบากและก็ต้องใช้เวลาอย่างมากเพราะว่าวัฒนธรรมในความคิดวัฒนธรรมความคิด
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเองมีวัฒนธรรมของการปกปิดมาเป็นระยะเวลายาวนานเพราะฉะนั้นการ
เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตรงนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ง่ายเพราะฉะนั้นท่านก็มีความเห็นว่าควร
จะต้องมีการสร้างแนวปฏิบัติให้เกิดความชัดเจนขึ้นและต้องสร้างให้เกิดความเชื่อถือในระบบของการ
เปิดเผยต้องมีการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมแล้วกระบวนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการปฏิบัติ
ของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยซึ่งท่านก็บอกว่าสิ่งต่างๆเหล่านี้จะทำได้ได้ด้วยหลายวิธีซึ่งแนวทางที่ท่านได้
นำเสนอไว้อันหนึ่งเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลข่าวสารโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยจะต้องมี
การปรับเปลี่ยนแนวคิดของกระบวนการทำงานจะต้องมีการเรียนรู้ว่าตัวเองมีหน้าที่ปฏิบัติอย่างไร
ประชาชนมีสิทธิอย่างไรแล้วเราจะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างไร นอกจากนี้
จะต้องมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจตรงนี้ออกไปให้กว้างขวางมากขึ้นขณะเดียวกันในส่วนของ
หน่วยงานของรัฐเองก็ต้องมีการสร้างบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญชำนาญในเรื่องการเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารเพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นระบบที่ชัดเจนและก็ต้องให้เกิดความเข้าใจว่าเรื่องนี้เป็น
เรื่องสำคัญเป็นงานประจำเป็นเรื่องปกติคือให้เกิดความรู้สึว่าการเปิดเผยเป็นเรื่องปกติพอถึงเวลาที่ไม่
ต้องไปปรึกษากับหัวหน้าเราว่าต้องเปิดหรือไม่เปิดคือตัดสินใจได้เลยแล้วทุกคนก็จะเห็นว่าข้อมูลที่
สมควรจะปิดนั้นมันควรที่จะมีน้อยที่สุดจำเป็นจริงๆและสำคัญจริงๆและสำคัญเท่านั้นถึงจะต้องมีการ
หารือกับผู้บังคับบัญชา ท่านสนับสนุนว่าควรจะให้มีการส่งเสริมให้เกิดองค์อิสระที่จะมาดูแลในเรื่อง
ความโปร่งใสในเรื่องข้อมูลให้มากขึ้นเพื่อองค์กรจะได้มีการช่วยเหลือจะได้ช่วยเหลือประชาชนใน
การให้ความรู้ความเข้าใจและผลักดันให้เกิดความโปร่งใสมากขึ้นในระบบราชการสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็น
สิ่งที่ท่านอาจารย์ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะไว้ ในส่วนของวิทยากรอีกท่านหนึ่งซึ่งท่านจะมาพูดถึงว่
กฎหมายฉบับนี้มีส่วนช่วยให้เกิดความเคลื่อนไหวของภาคสังคมในการเสริมสร้างการบริหารที่โปร่งใสได้
อย่างไร ขอเรียนเชิญท่านนายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป

นายแพทย์พลเดช ปิ่นประทีป

ผมจะขออนุญาตเข้าตรงประเด็นขอพูดใน 3 ประเด็น ประเด็นแรกที่ยาจะพูดถึงก็
คือ สขร.ในมุมมองของพวกเครือข่ายองค์กรที่เขาทำงานในเรื่องของการตรวจสอบองค์กรภาคประชาชน

ว่าเรามอง สขร. ในลักษณะไหนเรานี้คือหมายถึงส่วนหนึ่งของเครือข่าย ประเด็นที่สองพูดถึงเรื่อง สถานการณ์และสถานภาพของเครือข่ายภาคประชาชนที่เราทำงานตรวจสอบอยู่ว่าขณะนี้เรามีการ เคลื่อนตัวไปในลักษณะไหนเพื่อท่านทั้งหลายอาจจะได้ใช้ข้อมูลตรงนี้ไปติดต่อว่าจะทำประโยชน์ อะไรกันต่อ ประเด็นที่สามเป็นข้อเสนอจากมุมมองของตัวเองในเรื่องของงาน 2 งานในระยะกลาง และระยะยาว

ประเด็นแรกคือ สขร. ในมุมมองของพวกเราที่ทำงานในเรื่องของเครือข่ายองค์กร ตรวจสอบภาคประชาชนเราคิดว่ากฎหมายการมี สขร. เกิดขึ้นนี้และมีอายุกว่าเจ็ดปีตรงนี้ผมคิดว่าเป็น หลักใหม่ที่สำคัญของประเทศในการที่ประเทศเราได้ตัดสินใจเชิงนโยบายที่จะสร้างกลไกอันนี้ขึ้นมา เพื่อสร้างความโปร่งใสเพื่อสร้างธรรมาภิบาลหรืออะไรต่างๆทั้งหลายตรงนี้ถือว่าเป็นหลักใหม่ที่สำคัญ ประการต่อมาเรามองว่าองค์กร สขร. พวกเราถือว่าเป็นองค์กรที่เป็นองค์กรพันธมิตร ๆ ที่ใกล้ชิดสำหรับ ภาคประชาชนเครือข่ายภาคประชาชนที่กำลังทำงานในเรื่องการตรวจสอบอยู่เพราะ สขร. จัดเป็นตัว ช่วยเป็นเพื่อนจะทำให้เราสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆของทางราชการเพื่อนำมาในกระบวนการ ตรวจสอบและการทำงานร่วมกับภาครัฐ ประการต่อมาเรามีการรวมตัวกันขึ้นม่อันหนึ่งเราเรียกว่า องค์กรภาคีด้านคอร์รัปชัน ๆ สืบเนื่องมาจากการประชุมใหญ่ของสภาที่ปรึกษาในการสัมมนาประจำปี ว่าด้วยเรื่องของปัญหาคอร์รัปชันที่พหุจากนั้นก็มีการคิดกันว่ามันน่าจะมีการรวมตัวกันขององค์กร ภาควิชาและก็เอาผู้นำขององค์กรภาคีทั้งส่วนที่เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทั้งส่วนที่เป็นองค์กรที่ทำ หน้าที่เกี่ยวข้องจากทางซีภาครัฐจาก กพ.จาก สขร. และจากองค์กรภาคประชาชนตรงนี้ก็มีการรวมตัว กัน 14 องค์กรมีการประชุมกัน สขร. ก็เป็นหนึ่งในนั้นนี่ก็เป็นเครื่องยืนยันว่าทั้งเครือข่ายองค์กรภาค ประชาชนที่ทำงานตรวจสอบกับ สขร. เราเป็นพันธมิตรกันและเห็นความสำคัญซึ่งกันและกันมาโดย ตลอดแต่ว่าอย่างไรก็ตามนั้นมาตรวจสอบดูแล้วในรอบเจ็ดปีที่ผ่านมายังพบว่าพวกเราเองที่เป็น เครือข่ายองค์กรที่ทำการตรวจสอบนั้นใช้บริการ สขร. น้อยมากท่านอาจารย์ชั่งทองฯ เข้าไปร่วม ประชุมก็พยายามบอกว่ามาใช้บริการซิว่าเชิญชวนต่างๆทั้งหลายก็ยังไม่ขึ้น ต้องสรุปว่าในรอบ หก เจ็ดปีที่ผ่านมานั้นเราใช้บริการของ สขร. ในเรื่องของการตรวจสอบตรงนี้น้อยมากจริง ๆ พรรคพวก ผมคนหนึ่งท่านอาจารย์พิเชษฐ์ เมลาพันธ์ ท่านเป็นอาจารย์สอนทางด้านนิติศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัย นิเกตะที่ญี่ปุ่นเดินทางมาร่วมงานกับพวกเราแล้วที่นั่นเคลื่อนไหวทางด้านกฎหมายเป็นประจำทุก เดือนทุกสองเดือนมาเรื่อยท่านก็คอยเอาข้อมูลต่าง ๆ นี้เข้ามาจากญี่ปุ่นบทเรียนจากญี่ปุ่นเข้ามา เปรียบเทียบ มีครั้งหนึ่งผมจำเข้ามาได้ว่าเมื่อท่านสนใจเรื่องของ สขร. เรื่องขององค์กรตรวจสอบข้อมูล ข่าวสารตรงนี้ท่านบอกว่าในญี่ปุ่นนั้นเขามีองค์กรมีกฎหมายในลักษณะนี้เช่นกันแต่ญี่ปุ่นนั้นเขาค่อย เกิดก่อนที่จะมีกฎหมายในระดับชาติว่าด้วยเรื่องนี้นั้นเขาค่อยๆก่อตัวขึ้นมาก่อนจากกฎหมายในระดับ

ของพีเช็คเตอร์ ระดับของท้องถิ่นขึ้นมาจนกระทั่งในที่สุดพองอมติแล้วก็ออกกฎหมายในระดับชาติ แต่ของเรานี้มันออกมาจากตรงกลางแล้วก็บังคับใช้ทั่วประเทศทีนี้ผลออกมาตัวหนึ่งที่ท่านไปเก็บ ข้อมูลมาในทีมวิจัยของท่านวิเคราะห์ว่าข้อมูลของประชาชนของไทยที่ไปขอข้อมูลจากหน่วยงานขอ ข้อมูลไปในลักษณะไหนก็พบว่าประมาณว่า 90% เป็นการขอข้อมูลโดยใช้ผลประโยชน์ของตัวเองเช่น ลูกสอบไม่ได้เป็นการขอข้อมูลรักษาสถาปัตยกรรมของของตนเองกลับกันกับญี่ปุ่น 90% ของการไปขอ ข้อมูลจาก สขร.กลับกลายเป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะส่วน 10% นั้นเป็นเรื่องประโยชน์ส่วนตัวมัน กลับกันอันนี้เป็นตัวสะท้อนอะไรบางอย่าง ถ้าอย่างนั้นหมายความว่าแน่นอนครับญี่ปุ่นกับเราคงจะมี บริบทต่าง ๆ ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรมทางสังคมทางความรู้ทางการระดับการศึกษาระดับความ ตื่นตัวต่างๆและประวัติศาสตร์ต่างๆแต่อย่างไรก็ตามนั้นเรามี สขร.แล้วตรงนี้จะต้องคิดถึงว่ามันไม่ พอกระมังมันจะต้องอาจจะมียอะไรบางอย่างไปหนุนเพื่อให้เกิดการส่งเสริมๆให้ประชาชนได้มี ความเข้าใจมีความตื่นตัวแล้วสามารถเข้าถึงรู้จักวิธีที่จะใช้ประโยชน์ต่างๆเหล่านี้และมีความมุ่งหมาย ในประโยชน์ที่เป็นประโยชน์สาธารณะให้มากขึ้นหรือเปล่าอันนี้เป็นประเด็นแรกที่ผมอยากจะมอง สขร.

ในประเด็นที่สองผมผมอยากเล่าให้ฟังว่าขณะนี้ในเครือข่ายของภาคประชาชนที่เขา ทำงานในเรื่องการตรวจสอบการคอร์รัปชันหรือการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนั้นขณะนี้ผมเรียนว่ามีความตื่นตัวในเรื่องนี้มากมีการรวมตัวกันมากทำงานกันไปเองในลักษณะอาสาสมัครไม่รับการ สนับสนุนจากใครเป็นอาสาสมัครมาเรียกว่าทั้งลงทุนลงแรงทั้งแรงใจแรงกายและก็แรงทรัพย์ของตัวเองมาทำงานขับเคลื่อนกันเข้าใจว่าพวกนี้มีอยู่ในจิตวิญญาณหรืออยู่ในสายเลือดที่เป็นห่วงเป็นใยใน ประโยชน์ของสาธารณะคิดว่าการใช้อำนาจของรัฐนั้นตัวเองถึงแม้เป็นประชาชนก็สนใจติดตามไม่ อยากเห็นปัญหาการคอร์รัปชันเป็นปัญหามะเร็งที่มันกัดแทะประเทศไทยอยู่ตรงนี้เครือข่ายมีมากและกำลัง ก่อตัวและขยายตัวไปอย่างรวดเร็วผมทำงานอยู่ในเรื่องของการส่งเสริมการพัฒนาการรวมตัวร่วมคิด ร่วมทำเป็นกลุ่มต่างๆทั่วประเทศเป็นหมื่นๆกลุ่มหมื่นองค์กรนั้นอยู่ในทุกจังหวัดมีอยู่แล้วตรงนั้นพวก นั้นเขาทำงานในเรื่องของการกำหนดตัวเองในการพัฒนาในการพึ่งตนเองแต่ว่าขณะนี้เกี่ยวกับการ ส่งเสริมเหล่านี้ไปเรื่อยๆนั้นปรากฏว่าประชาชนที่ระดับรากหญ้าเหล่านั้นนี้มีสิ่งอันหนึ่งขึ้นมาเกิด ขึ้นมาค่อยๆก่อตัวพัฒนาขึ้นมาก็คือจิตใจที่เห็นประโยชน์ส่วนรวมหรือว่าจิตใจที่เอาธุระต่อเรื่อง ส่วนรวมและจากนั้นคนเหล่านั้นนั้นแกนนำเหล่านั้นจะค่อยๆเด้งขึ้นมาจับในเรื่องของการตรวจสอบ ตอนแรกๆจะไม่พูดถึงของเรื่องการตรวจสอบไม่ค่อยสนใจแต่พอตื่นตัวมาได้ระดับหนึ่งแล้วเขาจะก้าว เข้าไปสู่ปัญหาเรื่องของบ้านของเมืองตรงนี้ก็คิดว่าเป็นเครือข่ายที่กำลังตื่นตัวกันค่อนข้างมากตรงนี้จะ เป็นประโยชน์ของต่อสขร.ถ้าหากว่าเราคิดอ่านที่จะทำอะไรต่อแต่ก็อย่างที่ผมเรียนว่าถ้าผมมองดูว่าเจ็ด

ปีที่ผ่านมาประเทศไทยละสังคมไทยเราได้ลงทุนในเรื่องของประชาธิปไตยในเรื่องลงทุนในเรื่องของการเมืองครั้งนี้หลังจากเรามีรัฐธรรมนูญผมถือว่าการมีรัฐธรรมนูญการปฏิรูปการเมืองการมีองค์อิสระเพื่อที่การตรวจสอบต่างๆทั้งหลายที่ประเทศได้ลงทุนเป็นการลงทุนของประเทศและสังคมไทยครั้งสำคัญแต่ที่นี้มาเทียบดูว่ารวมทั้งมีสขร. ขึ้นมาด้วยมีกฎหมายนี้ขึ้นมาด้วยนะครั้งนี้ประเทศเราลงทุนเราได้ Input เข้าไปครั้งนี้แล้วเจ็ดปีที่ผ่านมา Output ที่ออกมาผมถือว่ายังไม่น่าพอใจในทัศนะผมมันน่าจะได้อีกกว่านี้หรือเปล่านั้นที่ผ่านมาใน Process ของการทำงานทั้งหลายนั้นมันมีอะไรบกพร่องไหมเราจะต้องมาคิดทบทวนกันดูผมกลับไปดูถึงประสบการณ์ผมนะครับทางผู้ดำเนินรายการก็แนะนำว่าผมทำงานโรคเอดส์มาก่อนสมัยที่ผมอยู่ที่พิษณุโลกผมดูแลงานควบคุมโรคเอดส์อยู่แล้วก็ไปงานในเชิงวิชาการเพราะเราไม่ใช่เป็นหน่วยปฏิบัติเราเป็นหน่วยวิชาการตอนนั้นการทำงานเรื่องโรคเอดส์ทำให้ผมต้องก้าวออกห้องตรวจโรคสี่เหลี่ยมที่หมอยุ่ที่นี่นะครับก้าวออกไปสู่สังคมเพราะการควบคุมโรคเอดส์นั้นมันเหมือนทำสงครามมันต้องทำงานกับชุมชนกับสังคมต้องเคลื่อนสังคมครั้งนี้มันเปลี่ยนวิถีชีวิตและการทำงานผมทันที ตอนนั้นผมทำงานในฐานะของนักวิชาการที่ทำงานควบคุมโรคนั้นผมใช้วิธีนี้ครับเรารวมตัวกันเป็นเครือข่ายของพวกนักวิชาการและก็ผู้ปฏิบัติทั้งหลายรวมตัวกันเป็นเครือข่ายแล้วคิดวางแผนกันเราทำในลักษณะที่เราทำแผนเป็นแผนแม่บท เป็น Master plan เป็น strategic plan เป็นแผนแม่บทแล้วก็มีแผนที่เราเรียกว่าเป็นโลรีแพลน เพื่ออะไรเพื่อเราตั้งงบประมาณผมเองอยู่หน่วยไหนผมก็ตั้งงบประมาณในส่วนของผมตั้งงบประมาณปกติมาโดยใช้เป็น Project ผมกลับมาคิดอย่างนี้ว่าการทำอย่างนั้นเราในบทบาทของราชการบทบาทของนักวิชาการในหน่วยราชการนั้นเราสามารถที่จะ Mobilize Resource จากทางภาคราชการไปสนับสนุนของการเคลื่อนไหวของประชาชนนี้ได้ไม่มีอะไรฝืดเคืองเลยนะครับเป็นเรื่องที่สร้างสรรค์ด้วยซ้ำเราทำได้และได้อย่างต่อเนื่องด้วยลักษณะวิธีนี้ผมกลับมาคิดว่าเรามีสขร. ขึ้นมาเมื่อเรามีสขร. ขึ้นมานั้นนี้ถ้าหากว่าเรามีขึ้นมาแล้วเราก็คาดหวังเอาเองว่าประชาชนจะตื่นตัวแล้วก็วิ่งเข้ามาหาเราว่ามันไม่เกิดเพราะฉะนั้นจะเป็นไปได้ไหมถ้าในหน่วยงานของเราหรือในองค์กรที่เกี่ยวข้องท่านทั้งหลายอาจจะไม่เกี่ยวกับสขร. โดยตรงแต่ท่านเป็นหน่วยงานราชการหรือเป็นหน่วยอะไรต่างๆทั้งหลายถ้าท่านตระเห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจริงๆครั้งนี้ท่านอาจจะทำเป็นลักษณะโครงการแล้วทำงานอย่างต่อเนื่องแบบนี้ตรงนี้จะกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติจริงเรื่องของการมีส่วนร่วมในเรื่องของการตรวจสอบในเรื่องข้อมูลข่าวสารในเรื่องอะไรต่างๆอย่างนี้จะจริงได้หมายความว่าเราทุกคนอยู่ในจุดไหนก็สามารถช่วยสนับสนุนเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้เลยแล้วแต่เราจะมีจังหวะอะไรอย่างไรครั้งนี้ไม่ต้องไปมองออกข้างนอกและรอหวังพึ่งคนอื่นเราสามารถขับเคลื่อนช่วยกันได้ในแง่นี้ก็จากประสบการณ์นั้นในการทำงานกับเครือข่ายแล้วก็สร้าง

เครือข่ายนั้นไม่ใช่สักแต่จะไปจัดเวทีแล้วคนก็มารวมตัวกันแล้วก็บอกว่าเครือข่ายเกิดแล้วมันไม่พอ มันต้องมีการทำงานที่ต่อเนื่องลักษณะสำคัญของการสร้างเครือข่ายและพัฒนาความแข็งแกร่งของ เครือข่ายนั้นจุดสำคัญของมันคือเรื่องของการมีกิจกรรมที่ต่อเนื่องและก็มี Communication กันระหว่าง สมาชิกเป็น Networking system เรื่องของการสื่อสารเรื่องของการ Action ร่วมกันรักษาสัมพันธภาพ หรือความสัมพันธ์ในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอตรงนี้ผมมองเห็นว่าถ้ามีเครือข่ายอาสาสมัครที่ทำงาน ร่วมกับสขร.อย่างกว้างขวางจะทำให้จิตวิญญาณหรือเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของการมีสขร. และกฎหมายฉบับนี้มันจะโลดแล่นในชีวิตจริงได้ไม่มันมันไม่เกิด

ประเด็นสุดท้ายที่ผมอยากเรียนก็คือว่าในเรื่องข้อเสนอในระยะสั้นผมเสนอไปแล้วแต่ ว่าถ้าเป็นระยะกลางและระยะยาวนั้นผมนึกถึงของท่านอาจารย์สมคิดฯ เพราะท่านเคยผลักดันท่านเคย คิดริเริ่มในเรื่องของการที่จะมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฉบับที่สำคัญก็คือเรื่องของการส่งเสริม การมีส่วนร่วม ผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ ผมแต่เพียงอยากจะแฉะว่าจากการที่ทำงานของพวกผมที่ ทำงานในเรื่องของการตรวจสอบเรื่องประเด็นปัญหาคอร์รัปชันนั้นในพวกเครือข่ายที่ทำงานในด้าน คอร์รัปชันนั้นเรามีความเห็นร่วมกันอันหนึ่งว่า เราอยากเห็นการมีกลไกที่มาสนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่เป็นกลไกที่เป็นเรื่องเป็นราวเรื่องคอร์รัปชันผมตรวจสอบนโยบายการสู้กับคอร์รัปชัน ของพรรคการเมืองหลักๆสี่พรรคทุกพรรคไทยรักไทย ประชาธิปัตย์ชาติไทย มหาชน เสนอตรงกันหมดครับว่าอยากมี ปปช.ภาคประชาชนผมเลยลองตั้งตุ๊กตาขึ้นมาเสนอว่าถ้าจะมี ปปช.ภาคประชาชน ตรงนี้ลักษณะของมันควรจะเป็นลักษณะแบบไหนที่ผ่านมานั้นรัฐบาลโดยท่านนายกทักษิณฯ พยายามบอกตลอดว่าเคยสนับสนุนเคยให้งบประมาณกลุ่มนี้ไปกลุ่มโน้นไปไม่เห็นได้เรื่องได้ราว อะไรผมจะบอกว่าในลักษณะของการสนับสนุนของรัฐบาลที่ผ่านมาเป็นลักษณะการสนับสนุนเป็น ครั้งเป็นคราวผมเรียนอย่างนี้ครับมีกลุ่มที่เขาทำงานในเรื่องนี้แล้วเคยได้รับเงินจากทางรัฐบาลไปโดย เงินกองกลางท่านนายกฯรับปากว่าจะให้ยี่สิบล้าน ปรากฏว่าให้รอบแรกไปห้าล้านขอเพิ่มอีกให้ครบ ยี่สิบล้านตามที่ นายกฯรับปากไม่ได้เลยเพราะคงไปกระจายเคื่องเพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเต็มใจในการที่จะ สนับสนุนให้เกิดด้านคอร์รัปชันแก้ปัญหาคอร์รัปชันอย่างเป็นเรื่องเป็นราวเป็นจริงเป็นจังผมอยาก เห็นองค์การลักษณะมหาชนนี้ผมลองตุ๊กตาคร่าวๆผมอยากเห็นองค์การมหาชนหรือองค์การในกำกับ ของรัฐถ้าเป็นองค์การมหาชนก็สามารถตั้งขึ้นมาได้โดยออกพระราชกฤษฎีกาภายใต้พรบ.มหาชนปี 2542 แต่ถ้าเป็นองค์กรในกำกับของรัฐที่กฎหมายที่มี พรบ. เฉพาะของตัวเองก็ได้เป็นอย่างดีหนึ่งก็ได้นี้ ประการที่หนึ่ง ประการที่สองผมเรียกว่าองค์การมหาชนอาจจะใช้ชื่อว่าองค์การมหาชนกองทุนเพื่อ ความโปร่งใสให้มีสำนักงานของกองทุนเพื่อความโปร่งใสเป็นนิติบุคคลให้อยู่ในกำกับของรัฐแต่ แทนที่จะไปอยู่ในกำกับของรัฐบาลผมอยากให้ไปอยู่ในกำกับของรัฐสภาให้ดูตัวอย่างองค์กรแบบนี้คือ

สถาบันพระปกเกล้าทำไมให้ไปอยู่ในกำกับของรัฐสภาเพราะว่าถ้าอยู่ในกำกับของรัฐสภาแล้วทุกฝ่ายสามารถที่จะเข้าถึงได้สนิทใจแต่ถ้าอยู่ภายใต้กำกับรัฐบาลอันนี้จะมีปัญหาในเรื่องของการเรื่องเอนเอียงเอาเงินมาจากไหนผมลองเสนอตุ๊กตาว่างงบประมาณตรงนี้น่าจะใช้ อันนี้ผมไปเชื่อมโยงกับงานวิจัยของสภาพัฒน์ฯ ทางสภาพัฒน์ฯ ได้ศึกษาโครงการขนาดใหญ่ของรัฐเป็นสิบ ๆ โครงการก็พบว่าที่มีปัญหาไม่ว่าบ่อนอก, หินกรุด, เรื่องต่างๆทั้งหลายปรากฏว่ามีปัญหาในเรื่องของกระบวนการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนจบแล้วสุดท้ายนี้โครงการจะไปข้างหน้าก็ไม่ได้ถอยหลังก็ไม่ได้ ตรงนี้ก็จะเกิดความลำบากและทุกข์ไปด้วยกันทั้งหมดตรงนี้ผมเสนอว่าให้ใช้เงินสมมุติว่าหนึ่งเปอร์เซ็นต์ให้กันเงินหนึ่งเปอร์เซ็นต์ไว้เลยของโครงการพัฒนาขนาดใหญ่หรือโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ รัฐกันหนึ่งเปอร์เซ็นต์มาเลยโครงการขนาดใหญ่ของรัฐหมายถึงโครงการที่มีขนาดหนึ่งร้อยล้านขึ้นไปให้กันหนึ่งเปอร์เซ็นต์ ของวงเงินนั้นไหลเข้ามาที่กองทุนนี้แล้วให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดูแลตรงนี้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ดูแลตรงนี้ให้มีองค์ประกอบเป็นพหุภาคีโดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นหลักอย่างน้อยสัก 80% เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสังคมส่วนที่เหลือนั้นให้เป็นข้าราชการ ให้เป็นนักการเมือง ให้เป็นตัวแทนขององค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องโดยตรงเข้ามาประกอบลักษณะของส่วนประกอบแบบนี้ให้ดูตัวอย่างของการตั้งคณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติในสมัยนายกชวนฯ ตอนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจใหม่ ๆ ตั้งคณะกรรมการนโยบายสังคมแห่งชาติขึ้นมาคณะกรรมการชุดนี้ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางสังคม 80% ส่วนข้าราชการนั้น 20% ซึ่งมันจะกลับกันกับ ปณพ.เป็นกรรมการเป็นข้าราชการ 80% ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิตส่วนน้อยมันก็ทำงานแบบราชการแล้วจะไม่คล่องตัวตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่ผมอยากจะลองนำเสนอถ้ามีตรงนี้ขึ้นมาผมคิดว่าโดยอัตโนมัติ สขร.จะติดปีกเครือข่ายของอาสาสมัครของ สขร.จะทำงานได้อย่างแข็งแกร่งขึ้นตรงนี้ก็เลยลองนำเสนอเป็นครั้งแรก

ผู้ดำเนินรายการ ต้องขอบพระคุณท่านนายแพทย์พลเดช มากนะค่ะท่านมองว่าสขร.เป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความโปร่งใสแต่ว่าท่านก็ยังเห็นว่ากลไกนี้ก็ยังไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ที่มีปัญหาอีกมากมายซึ่งท่านก็เห็นว่าสขร.จะทำงานได้ดีก็ต่อเมื่อมีทำงานร่วมกันกับเครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ซึ่งท่านเห็นว่าเครือข่ายอาสาสมัครที่จะทำให้การทำงานของสขร.ดีขึ้นได้ท่านอยากจะให้มีเป็นรูปขององค์กรมหาชนซึ่งอยู่ในกำกับดูแลของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะเป็นของตัวเองหรือว่าให้มีกองทุนเพื่อความโปร่งใสขึ้นโดยให้นำเงินจากโครงการพัฒนาใหญ่ ๆ ของรัฐนี้กันเข้ามา 1% มาเพื่อเป็นกองทุนนี้ซึ่งท่านก็มองว่าถ้าเมื่อทำอย่างนี้ได้ก็จะทำให้การทำงานของสขร.มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งก็หมายความว่าสังคมจะมีความโปร่งใสมากขึ้นนั่นเองเพราะเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดตอนนี้เราจะไปมองดูว่าในแง่หรือว่าในมุมมองของท่านที่เป็นนักกฎหมายท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายอย่างยิ่งท่านหนึ่งคือท่าน

อาจารย์สมคิด ท่านจะมีมุมมองอย่างไรบ้างกฎหมายจะมีส่วนเสริมสร้างการบริหารโปร่งใสอย่างไร
ขอเรียนเชิญท่านอาจารย์สมคิดค่ะ

รศ.ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพรับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการประกาศใช้เมื่อปี 2540 ผ่านไป 7 ปีก็เป็นเวลาที่เหมาะสมที่จะมาทบทวนความจริงผมมองอาจจะต่างจากหลายท่านทั้งบนเวที และข้างล่างผมคิดว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารเป็นกฎหมายที่ประสบความสำเร็จมากพอสมควรถ้าท่าน ไม่เชื่อท่านลองนึกชื่อกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทยหลายพันฉบับท่านนึกกฎหมายได้กี่ฉบับผมคิดว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่คนรู้จักมากที่สุดฉบับหนึ่งในประเทศไทยและเป็นกฎหมายที่ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของหน่วยงานราชการมากที่สุดฉบับหนึ่งลองเทียบกับกฎหมายวิธีปฏิบัติ ราชการทางปกครองซึ่งเป็นกฎหมายฉบับหนึ่งที่มุ่งเน้นปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของระบบราชการคน ก็รู้จักน้อยมากและปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้น้อยมากถ้าให้คะแนนกฎหมายข้อมูลข่าวสารไม่ใช่ สำนักงานคณะกรรมการการข้อมูลข่าวสารของราชการ เราก็สามารถให้คะแนนมากพอสมควรใน สายตาผมแต่ว่าผ่านไปเจ็ดปีไม่มีอะไรที่มันดีทั้งหมดรัฐธรรมนูญที่คนทั้งประเทศเชื่อว่ามันดีผ่านไป เจ็ดปีก็มักจะบอกว่าแย่แล้วกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็เหมือนกันผมคิดว่าเราถึงเวลาพอสมควรจะมา ทบทวนเรื่องความข้อบกพร่องต่าง ๆ ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารและมองไปข้างหน้าว่ากฎหมาย ข้อมูลข่าวสารควรจะมีการปรับเปลี่ยนไปในทิศทางอย่างไรบ้างผมมีอยู่สามประเด็นใหญ่ ๆ และคงใช้ เวลาสั้น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ท่านทั้งหลายข้างล่างจะได้พูดกันด้วย มีสามประเด็นที่ผมอยากจะเรียนคือ หนึ่งคือขอบเขตและเนื้อหาของกฎหมายว่ามีปัญหาอะไรบ้างสองคือกระบวนการตามกฎหมายฉบับนี้ ว่าเป็นอย่างไรแล้วสามคือการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

ประเด็นที่หนึ่งเรื่องขอบเขตเนื้อหาของกฎหมายความจริงมีหลายเรื่องที่ถูกกฎหมายฉบับ นี้มีปัญหาย่อยพอสมควรแต่ผมจะพูดสักห้าประเด็นย่อย ๆ ประเด็นที่หนึ่งเรื่องขอบเขตของกฎหมาย ฉบับนี้ท่านทั้งหลายคงทราบดีว่าหมอปดเดชฯ พูดถึงเรื่องว่าที่ญี่ปุ่นมันเริ่มจากข้างล่างขึ้นมาข้างบน กฎหมายข้อมูลข่าวสารราชการของเราต่างกัน เราเริ่มเมื่อปี 2540 แล้วเราร่างกฎหมายฉบับนี้ให้ไป ชนะกฎหมายทุกฉบับพูดง่าย ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทยถ้าพูดเป็นภาษากฎหมาย ๆ ฉบับนี้เป็นกฎหมาย กลางที่มุ่งให้กฎหมายฉบับนี้ไปชนะกฎหมายที่มีอยู่ต่าง ๆ ก่อนหน้าปี 2540 ความจริงกฎหมายฉบับนี้ก็ ไม่ได้มีข้อบกพร่องผิดพลาดอะไรมากคำถามที่มันเกิดขึ้นก็คือว่าก่อนหน้าปี 2540 เรามีทัศนคติใน การปิดข้อมูลข่าวสารค่อนข้างมากหน่วยราชการหรือหลักการที่สำคัญก็คือว่าถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารของ ทางการแล้วก็เป็นข้อมูลที่ต้องปิดจะเปิดเผยให้แก่ใครไม่ได้เลยกฎหมายฉบับนี้มามุ่งเปลี่ยนระบบ

ทั้งหมดบอกว่าข้อมูลข่าวสารของระบบราชการเป็นข้อมูลที่เปิดเผยได้แล้วเราไปไกลมากที่จะ Swing จากซ้ายไปขวาเราไปไกลมากถึงขนาดว่าแม้คนไม่มีส่วนได้เสียอะไรเลยไม่ได้เกี่ยวข้องอะไรเลยกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารนั้นก็สามารถมาดูข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้ตามที่เราเปิดมากไปไหม ผมคิดว่าประสบการณ์เจ็ดปีที่ผ่านมาประสบการณ์ของการดูเทียบกับต่างประเทศน่าจะสรุปได้พอสมควรเหมือนกันว่าการเปิดแบบนี้มันเปิดมากเกินไป เพราะว่าถ้าเรากำหนดว่าคนที่ไม่มีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารนั้นเลยเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอะไรก็ได้ผมคิดว่ามีปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการค่อนข้างมากท่านที่นั่งอยู่นี้อาจจะเห็นด้วยกับผมค่อนข้างเยอะว่ามีปัญหาพอสมควรเหมือนกันผมยกตัวอย่าง เช่นมีหลายกรณีเกิดขึ้นในคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารคำถามมีอยู่ว่าถ้าผมไม่เกี่ยวกับเรื่องของใครเลยผมไปขอดูโหนดที่ดินของคน ๆ หนึ่งได้ไหมอยากรู้ว่าโหนดที่ดินแปลงนี้เป็นของใครอยากรู้ว่านายกฯ ทั้งหลายเมืองไทยมีกี่แปลงในประเทศไทย ถ้าใช้หลักการของ พรบ. ข้อมูลข่าวสารคือไม่มีส่วนได้เสียไม่เป็นคู่ได้หมดนี้คือหลักที่ พรบ. ข้อมูลข่าวสารเราวางไว้ผมอยากรู้ว่าในระบบราชการมีคดีวินัยคดีใดกระทะเลาะกับใครบ้าง ถ้าใช้ระบบ พรบ. ข้อมูลข่าวสารปัจจุบันผมมีสิทธิรู้ได้มากน้อยเฉียวเขาปฏิเสธมาโดยหลักผมสามารถมีสิทธิรู้ได้โดยไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียในข้อมูลข่าวสารนั้นเลยนี่คือประเด็นที่หนึ่งที่ผมอยากตั้งข้อสังเกตไว้แล้วก็จริง ๆ แล้วในทางปฏิบัติคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก็ใช้หลักการนี้เรื่องมีส่วนได้เสียไปชี้ในบางประเด็นว่าข้อมูลข่าวสารบางชนิดเท่านั้นที่ต้องมีส่วนได้เสียเท่านั้นจึงจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้แต่ผมคิดว่านี่คือปัญหาของเนื้อหากฎหมายประเด็นที่หนึ่งที่ผมอยากเรียน ประเด็นที่สองที่เป็นปัญหาใหญ่และคิดว่าใหญ่มากเลยและเป็นปัญหาที่หลายหน่วยราชการประสบพบก็คือว่าเราขอให้ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการได้ผมเชื่อว่าโดยทั่วไปคนที่ขอดูข้อมูลข่าวสารก็มุ่งเน้นขอดูไปตามปกติขอดูหนึ่งครั้งทั้งปีขอดูหนึ่งครั้งห้าปีขอดูครั้งหนึ่งแต่มันไม่ใช่อย่างนั้นครับมันมีคนที่ใช้สิทธิเกินส่วนอยู่เป็นจำนวนมากในสังคมไทยในกฎหมาย พรบ. ของข้อมูลข่าวสารก็ไปเขียนบอกว่าคนที่ขอมากหรือไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือขอในสิ่งที่มีปัญหาพอสมควรหน่วยราชการไม่ต้องเปิดเผยก็ได้ ปัญหาที่ผ่านมามันเกิดปัญหาคืนหลายหน่วยราชการประสบพบการขอข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ระบบราชการเกิดปัญหาในการบริหารราชการแผ่นดินซึ่ง พรบ. ข้อมูลข่าวสารราชการไทยไม่เขียนแบบนี้ถ้าท่านไปศึกษาในต่างประเทศหลายประเทศเขาจะเขียนว่าถ้าการขอข้อมูลข่าวสารชนิดใดชนิดหนึ่งซึ่งมุ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบราชการนั้นคือขอขึ้นหนึ่งแล้วก็ไม่ให้ไปขออีกสิบขึ้นเลยขอวันนี้พรุ่งนี้ก็ขอขอมะรืนขออีก ๆ ทั้งที่จริง ๆ ข้อมูลข่าวสารนั้นไม่ได้ไปทำเพื่อประโยชน์อะไรเพียงแค่ว่า พรบ. ข้อมูลข่าวสารปัจจุบันเรารับรองชนิดแบบนี้ว่าขอแบบนี้ไม่เป็นไรหรอกก็มีคนใช้สิทธิเกินส่วนแบบนี้ค่อนข้างมากผมคิดว่าข้อมูลกฎหมายข้อมูลข่าวสารต้องไปปรับในส่วนนี้ประเด็นที่สามที่ผมอยากจะ

เรียนในส่วนขอเนื้อหาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งตอนบ่ายจะมีการพูดกันแล้วก็มีกฎหมายที่กำลังร่างอยู่ในปัจจุบันและก็มีปัญหาว่าควรจะแยกกฎหมายข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลออกจากกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการไหมผมก็เรียนเป็นเบื้องต้นว่าในเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในหมู่ของคนที่จับเรื่องข้อมูลข่าวสารเขายังไม่เป็นที่ยุติผมยกตัวอย่างเช่นเรื่องโนนคี่ดินผมยกตัวอย่างไปแล้วตกลงโนนคี่ดินเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไหมเพราะกฎหมายบางฉบับเขียนว่าโนนคี่ดินเป็นเอกสารสาธารณะหลายคนก็บอกว่าจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ถ้าเราอยากรู้ว่าใครมีโนนคี่ดินก็แปลง อย่างเรื่องลายมือชื่อ ลายเซ็นตอนผมเป็นกรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารก็มีคนมาขอเฉพาะลายเซ็นไม่เอาอย่างอื่นเลยเพื่อจะไปดูว่าลายเซ็นที่คนนี้เซ็นกับลายเซ็นที่เขาเคยเซ็นก่อนหน้านี้เป็นลายเซ็นอันเดียวกันไหมการขอลายเซ็นถือว่าเป็นการขอข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไหมการขอข้อมูลข่าวสารของคนอื่นของคุณคนอื่นที่อาจารย์จรัสฯ พูดถึงที่สอบแข่งกับลูกของเราเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไหมความจริงกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตัดสินใจว่าไม่เป็นผมเองด้วยความเคารพผมเห็นว่าเป็นแค่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เปิดเผยได้เท่านั้นเอง การวินิจฉัยเรื่องข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือไม่เป็น ผมคิดว่าเป็นประเด็นสำคัญที่อาจจะหาข้อยุติให้ชัดเจนเพราะว่าในช่วงหลัง ๆ การคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลมีความจำเป็นที่มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ประเด็นย่อยประเด็นที่สี่ที่ผมอยากเรียนคือเรื่องข้อมูลข่าวสารขององค์กรอิสระท่านทั้งหลายคงทราบดีว่าศาลรัฐธรรมนูญไปวินิจฉัยว่าข้อมูลข่าวสารของ กกต. ถ้า กกต. ตัดสินแล้วก็เป็นเด็ดขาดคนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือไม่ใช่ส่วนบุคคลก็แล้วแต่ท่านถูกให้ใบเหลืองใบแดงท่านถูกอย่างไรก็แล้วแต่ถ้า กกต. ชี้เป็นที่ยุติ แล้วก็มีข้อพิพาทหลายเรื่อง ป.ป.ช. ก็มีปัญหา ป.ป.ช. เคยเปิดเรื่องทุจริตยาไปแต่หลายเรื่องที่ยื่นไปที่ ป.ป.ช. ป.ป.ช. ไม่เปิดโดยหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอ้างว่าตัวเองมีกฎหมายเฉพาะของตัวเองแล้วก็ สขร. ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของทั้งประเทศเรามีบางหน่วยงานที่เขามีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านยิ่งกว่า สขร. อีกเพราะฉะนั้นการตัดสินใจของเขาน่าจะตัดสินใจได้ดีกว่า สขร. ความจริงข้อพิพาทเกิดขึ้นมานานผมเล่าให้ท่านทั้งหลายฟังเพราะห้องประชุมนี้อาจจะไม่มีข้อมูลฝ่ายสขร. ก็รู้สึกว่าคุณทำทนายอำนาจตั้งเปิดแล้วก็ไม่ยอมเปิดมีแนวความคิดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเขาไม่เชื่อใจ เขารู้สึกว่าสขร. ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องข้อมูลที่เขาได้อยู่ผมเคยเสนอไปในช่วงที่ผมอยู่ในกรรมการวินิจฉัยว่าถ้าอย่างนั้นก็ตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยขึ้นมาชุดหนึ่งเป็นที่ให้องค์กรอิสระเขาเสนอชื่อมาก็ได้เพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยเกี่ยวกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญโดยตรงอันนี้ก็เป็นเรื่องที่ผมอยากจะเรียนให้ทราบเรื่องสุดท้ายในแง่เนื้อหาข้อย่อยข้อที่ห้า คือเรื่องข้อมูลข่าวสารที่กำหนดให้เปิดเผยความจริงตามกฎหมายกำหนดมาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 11 มาตรา 7 เปิดเผยโดยวิธีการตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา มาตรา 9 เปิดเผยโดยวิธีการจัดหา

ห้องและเอาเอกสารเข้าไปใส่ไว้ มาตรา 11 ก็เป็นเรื่องที่ไปหามาให้เขา ในมาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 11 มีหลายวงเล็บแต่มีวงเล็บสุดท้ายบอกว่าให้ข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกำหนดให้มีการเปิดเผยได้เพิ่มเติมตาม 7 9 11 ผมเข้าใจว่าหลายเรื่องกรรมการข้อมูลข่าวสารได้กำหนดไปแล้วแต่ผมคิดว่าเจ็ดปีที่ผ่านมาการกำหนดเพิ่มเติมยังไม่ค่อยมีผมจึงคิดว่ากรรมการข้อมูลข่าวสารเองสำนักงานเองอาจจะต้องไปทบทวนวงเล็บสุดท้ายที่บอกว่าให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารประกาศกำหนดมีหลายเรื่องใหม่ที่มีมันควรจะประกาศกำหนดเพิ่มเติมผมยกตัวอย่างเช่น ในมาตรา 9 บอกว่ากรรมการข้อมูลข่าวสารไปประกาศรับว่าถ้าเป็นสัญญาที่เกี่ยวกับการประมูลจัดซื้อจัดจ้างทั้งหลายไม่อยู่ในมาตรา 9 แต่ สขร.ไปกำหนดว่าบัญชีของสัญญาจัดจ้างทั้งหลายให้อยู่ในมาตรา 9 ชื่อบัญชีว่าทำสัญญาที่ฉบับอย่างไรบ้างอันนี้อยู่ในมาตรา 9 แต่ตัวสัญญาไม่อยู่ในมาตรา 9 ถามว่าวันนี้ผ่านไปเจ็ดปีสัญญาควรจะอยู่ในมาตรา 9 ก็สัญญาควรจะเอาไปไว้ในห้องนั้นเลยไหมให้คนมาตรวจดูได้แบบนี้เป็นต้นผมยกตัวอย่างว่าเราน่าจะไปทบทวนหลายเรื่องที่มีมันเปิดไปแล้ว ๆ มันยังไม่พอผมคิดว่าเราควรจะไปทบทวนให้การเปิดมันมีมากขึ้นนี่คือเนื้อหา

เรื่องที่สองเรื่องกระบวนการทำนุปรธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และท่านผู้ตรวจได้พูดไปแล้วว่าเดิมที่เราไม่ได้กำหนดเวลาของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้ปัญหาใหญ่ของคนที่ขอข้อมูลข่าวสารผมเรียนว่าไม่ใช่เรื่องได้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้นต้องได้ในเวลาที่เหมาะสมนักข่าวมาร้องกับผมเรื่อยอยากได้ข้อมูลข่าวสารไม่เคยไปขอหน่วยราชการเลยเขามีวิธีช่องทางของเขาที่ไปขอและก็ได้เร็วกว่าปกติฉะนั้นคนที่มีความสนใจคนที่มีความสนใจเขาไม่ใช่กระบวนการปกติเขาจะใช้กระบวนการผิดปกติและได้ข้อมูลข่าวสารมาเช่นเดียวกันผมคิดว่าอันนี้เราจะต้องให้กระบวนการของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นกระบวนการปกติไม่ใช่ปัญหาเรื่องว่ารู้จักกันแล้วไปขอข้อมูลข่าวสารได้ แต่ถ้าไม่รู้จักต้องใช้เวลา 30 วัน 50 วันก็แล้วแต่ผมคิดว่าอันนี้เป็นเรื่องสำคัญการลดระยะเวลาที่ทางสำนักนายกจะทำทำคิดว่าเป็นเรื่องที่ดีก็ลดจาก 30 เหลือ 15 ก็เป็นสิ่งที่ดี เรื่องที่สองที่ผมมีประสบการณ์ที่อยู่ในกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฝากอาจารย์วิทยาฯ ด้วยแต่ยังหาวิธีแก้ไขยังไม่ได้เวลาที่หน่วยงานไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารคนที่อยากได้ข้อมูลข่าวสารจะอุทธรณ์ไปที่ สขร.ๆ จะส่งไปที่ กวณ. กฎหมายเขากำหนดมาให้พิจารณาให้เสร็จสิ้นภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับคำขอมถามว่า 30 วันจริง ๆ ทำได้ไหมก็ยังทำไม่ค่อยได้เท่าไรพร้อกันนี่ก็เป็นสิ่งที่อาจจะต้องไปเร่งระยะเวลาให้เร็วขึ้นดีกว่าเดิมผมย้ำอีกทีว่าที่เสนอเรื่องเวลาผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญเพราะการได้ข้อมูลข่าวสารนี้ต้องได้ทันเวลาถ้าผมเป็นนักหนังสือพิมพ์และผมอยากได้ข้อมูลข่าวสารขึ้นนี้ผมต้องเอาไปลงพิมพ์วันสองวันไม่ใช่อีก 30 วันแล้วลงพิมพ์ผมเป็นนักศึกษายากจะทำวิทยานิพนธ์ผมต้องได้ภายในเวลาสี่ห้าวันแบบนี้เพื่อไปทำไม่ใช่อีก 45 วันแล้วได้ผมเป็นข้าราชการอยากไปต่อสู้อยู่ในศาลสู้เขาอยู่ในศาล

อยากจะได้ข้อมูลชิ้นนี้ผมต้องได้ในเวลาไม่กี่วันถ้าได้สองเดือนไม่มีความหมายหรือการได้ข้อมูลแบบนั้นเพราะฉะนั้นกระบวนการในระยะเวลาผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญที่อาจจะต้องไปทบทวน

เรื่องสุดท้ายครับที่อยากจะเรียนคือเรื่องการบังคับใช้กฎหมายผมมีสามประเด็นย่อย ประเด็นแรกเรื่องทัศนคติของหน่วยงานของหน่วยราชการผมคิดว่าเมื่อที่ผมชมตอนต้นความจริงถ้าถามว่าหน่วยราชการได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติไปบ้างหรือยังผมคิดว่าปรับไปพอสมควรแต่ถามว่าปรับไปในทิศทางที่ควรจะเป็นหรือยังหยาบๆ ตรงกับผมครับก็คือเราอยากได้มากกว่านี้เราอยากให้คนในหน่วยงานราชการเข้าใจสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นเรื่องปกติธรรมดาต่างๆไปของการปฏิบัติราชการไม่ใช่ว่าการที่เราขอข้อมูลราชการเป็นการมาท้วงระบบราชการหรือการทำให้ระบบราชการมีปัญหาคือถ้าคิดอย่างนี้คิดผิดครับคนไทยคิดกับทำไม่ค่อยตรงกันหรือเวลาพูดว่าการปกครองท้องถิ่นดีให้ถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ไปให้ท้องถิ่นเขาหน่อยนะไม่ค่อยชอบแล้วบอกว่าความโปร่งใสดีบอกว่าเปิดเผยข้อมูลไปให้เขาหน่อยนะไม่ค่อยชอบเปิดเผยหรือคนไทยทำแบบนี้ครับคิดกับทำไม่ค่อยสอดคล้องกันผมคิดว่าสองสิ่งนี้สำคัญถ้าเราคิดว่าความโปร่งใสมันถูกต้องเราต้องทำให้เกิดความโปร่งใสถ้าเราบอกว่าการที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากๆเป็นสิ่งที่ดีเราต้องสนับสนุนให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเหล่านั้นด้วยถ้าเราบอกว่าการชุมนุมประท้วงเป็นสิทธิเสรีภาพประชาชนเวลาที่เรามาประท้วงเป็นเรื่องปกติธรรมดาปกติธรรมดาต่างๆไปที่เกิดขึ้นได้ทัศนคติแบบนี้ที่ระบบราชการไทยยังไม่มีไม่เว้นแต่ที่ธรรมชาติที่ผมอยู่จะได้เป็นพวกเดียวกันเดี๋ยวจะไปบอกว่าวิจารณ์คนอื่นผมเองก็พยายามปรับทัศนคติของคนในธรรมชาติในฐานะที่รับผิดชอบเรื่องข้อมูลข่าวสารธรรมชาติด้วยในปัจจุบันก็คิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผมอยากจะเรียนผมมีข้อเสนออย่างนี้ครับความจริงเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางราชการเราพูดมาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 11 แต่สิ่งหนึ่งที่กฎหมายข้อมูลข่าวสารไม่ค่อยได้พูดแล้วไม่ได้พูดเลยก็คือการให้เก็บข้อมูลข่าวสารลงคอมพิวเตอร์และให้คนเข้าไปถึงได้ผมยังคิดว่าการที่คนขอกับคนถูกขอมาเจอกันบางทีเรื่องคนเป็นเรื่องยุ่งยากพอสมควรพอที่ว่ามาลงในคอมพิวเตอร์หมดถ้ากรรมการข้อมูลข่าวสารช่วยหน่อยบอกว่ากำหนดเลยเรื่องพวกนี้ต้องไปอยู่ในคอมพิวเตอร์เขาก็ไม่ต้องมาขอคุยกับเราหรือครับไม่ต้องมาเจอเราหรือครับเขาเข้าไปที่คอมพิวเตอร์และคุยกับคอมพิวเตอร์เลยมันจะดีกว่าผมเชื่อว่าถ้าทำแบบนี้มันจะลดความขัดแย้งการเผชิญหน้าและทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมันดียิ่งขึ้นกว่าเดิมผมยังเชื่ออย่างนั้นและก็ยังเชื่อว่าการพูดถึงว่าคนไทยไม่ค่อยรู้เรื่องกฎหมายข้อมูลข่าวสารของทางราชการความจริงคนไทยไม่ค่อยรู้กฎหมายอะไรทั้งหมดหรือครับและผมไม่เชื่อหรือว่าคนไทยทุกคนต้องรู้เรื่อง พรบ.ข้อมูลข่าวสารและผมเชื่อว่าวันนี้คนไทยใช้สิทธิเรื่องพรบ.ข้อมูลข่าวสารเข้าถึงคอมพิวเตอร์ได้ทั้งนั้นเข้าถึง

อินเทอร์เน็ตและเข้าถึงอะไรได้อันนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญและผมเชื่อว่าจะเป็นตัวพลิกถ้าคนระดับนำของประเทศคนที่มีความรู้ความสามารถรู้เรื่องกฎหมายข้อมูลข่าวสารไม่ต้องทุกคนรู้ในประเทศไทยเพราะมันไม่มีทางรู้ได้หรือทุกคนในประเทศไทยแต่ว่าคนที่สนใจคนที่อยากรู้ต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนั้นได้นี่เป็นประเด็นแรกของการบังคับใช้ ถัดมาคือเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ผมพบก็คือว่ากรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้วินิจฉัยหลายเรื่องไปแล้วความจริงวินิจฉัยเกือบทุกเรื่องว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้เปิดเผยได้รายชื่อ Reader เปิดเผยได้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการสอบการแข่งขันเปิดเผยได้เรื่องโหนดที่ดินเปิดเผยได้ถ้ารู้เลขโหนดที่ดินสำนวนการสอบสวนวินัยเปิดเผยได้สำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงเปิดเผยได้รายงานการประชุมเปิดเผยได้วินิจฉัยไปมากพอสมควรแต่ผมเข้าใจว่าไม่รู้ไปตกหล่นที่ไหนหน่วยราชการไม่ค่อยรู้เท่าไรว่าเรื่องที่เขาวินิจฉัยไปแล้วนี้ต้องเปิดเผยไปหมดแล้วผมยกตัวอย่างเช่นเรื่องสำนวนการสอบสวนทางวินัยผมเชื่อว่าหลายหน่วยงานทุกวันนี้ยังปฏิเสธไม่ยอมให้คนเข้าถึงสำนวนการสอบสวนทางวินัยเวลาเขาขอมาจะปฏิเสธเลยว่าไม่ให้ซึ่งผมคิดว่าผิดกรรมการวินิจฉัยได้วินิจฉัยไปเป็น 20-30 กรณีว่าสำนวนการสอบสวนทางวินัยเปิดเผยได้คุณจะไปลบจะไปทำอะไรก็แล้วแต่แล้วที่เขาวินิจฉัยไว้แล้วย่าเพิ่งส่งมาวินิจฉัยอีกผมคิดว่ามันเปลืองเวลาเสียเวลาทั้งตัวท่านเองเสียเวลาทั้งผู้มาขอข้อมูลเสียเวลาทั้ง กวณ.ที่ต้องไปวินิจฉัยใหม่ตัดสินใจไปเลยครับว่าเอาคำวินิจฉัยของกรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารมาดูและผมเรียนนะครับว่าถ้ามาถึงอาจารย์วิทยาฯ ปัจจุบันเป็นกรรมการวินิจฉัยข้อมูลข่าวสารอยู่เรียนท่านเลยครับว่าตัวเลขของการส่งมาที่กรรมการวินิจฉัยนะครับเมื่อเรื่องมาถึงกรรมการวินิจฉัยตั้งเปิดประมาณ 90-95% เมื่อเรื่องมาถึงไม่ค่อยปิดหรือครับงั้นอย่ามารอรีบไปเปิดเลยให้แก่เขาถ้าอันไหนมีคำวินิจฉัยอยู่แล้ว เรื่องสุดท้ายที่ผมบอกหน่วยราชการไปคู่ก็คือว่าผมเชื่อว่าในจำนวน สามมาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 11 มาตรา 7 หน่วยราชการทำไปเยอะพอสมควร มาตรา 11 ก็ไม่ค่อยทำอะไรมากขึ้นกับทัศนคติที่มีปัญหาคือ มาตรา 9 กำหนดข้อมูลข่าวสารมีข้อมูลข่าวสารขึ้นไต่บ้างที่จะต้องส่งไปไว้ในห้องนั้นผมฝากท่านทั้งหลายที่เป็นคนปฏิบัติเป็นทั้งหัวหน้าหน่วยงานที่ไปคุมคนปฏิบัติว่าเข้าใจว่าหน่วยราชการอาจจะทบทวนเป็นช่วงๆว่าเรามีห้องข้อมูลข่าวสารแต่ถ้าเรามีข้อมูลข่าวสารในห้องนั้นใหม่แล้วมีครบตามที่มาตรา 9 เขากำหนดไว้ไหมผมคิดว่าอันนี้เป็นสิ่งสำคัญที่อาจจะต้องไปดูเพื่อกฎหมายข้อมูลข่าวสารทางราชการนั้นเกิดผลบังคับขึ้นได้อย่างจริงจังโดยสรุปผมคิดว่ากฎหมายข้อมูลข่าวสารไม่ได้ชี้ให้หรือลดหรือการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารก็ไม่ได้แยอะไรมากมายเรามาพูดคุยกันวันนี้เพื่อจะทำให้สิ่งที่มันคืออยู่พอสมควรแล้วมันดียิ่งขึ้นกว่าเดิมผมยังเชื่อว่าถ้าพวกเราช่วยกันไม่ต้องประชาชนทั้งประเทศหรือถ้าพวกเราห้องนี้ช่วยกันผมยังคิดว่าความโปร่งใสของระบบราชการไทยจะมากขึ้นแต่ว่าพอโปร่งใส

แล้วอันดับประเทศไทยจะดีขึ้นกว่าเดิมผมไม่ค่อยจะแน่ใจโปร่งใสแล้วอาจพบว่าแย่ลงกว่าเดิมก็ได้ขอ
อนุญาตจบแค่นี้ครับขอบคุณครับ

ผู้ดำเนินรายการ ขอบคุนท่านอาจารย์มากนะค่ะ คือท่านอาจารย์เองก็มีมุมมองที่แตกต่างไปจาก
ท่านวิทยากรท่านอื่น ๆ พอสมควรโดยเฉพาะท่านจะเน้นไปถึงขอบเขตของเนื้อหาของกฎหมายซึ่ง
ขณะนี้ก็เป็นปัญหาอย่างท่านว่ามันมีหลาย ๆ เรื่องที่ยังไม่มีความชัดเจนที่เราจะใช้ดุลพินิจในการ
พิจารณาวินิจฉัยจะให้เปิดหรือไม่เปิดและบางเรื่องก็อาจจะไปกระทบต่อการละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล
ด้วยและสิ่งหนึ่งที่ยากจะให้เห็นก็คืออยากจะให้มีการลดระยะเวลาในการพิจารณาลงหน่วยงานควร
จะมีการปรับกระบวนการตรงนี้อย่างไรที่จะให้การบริการข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็วมาก
ขึ้นตอนนี้สิ่งที่ท่านได้เสนอแนะในเรื่องของการที่จะให้หน่วยงานนำข้อมูลเข้าคอมพิวเตอร์ก็เป็นสิ่งที่
ตรงกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกำลังดำเนินการอยู่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารกำลังจะขอเป็นมติ
ครม.ว่าให้หน่วยงานของรัฐนำข้อมูลตามมาตรา 9 นำเข้าสู่เว็บไซต์ที่ตัวเองมีอยู่คือให้หน่วยงานปฏิบัติ
อันนี้ก็คงจะตรงกับท่านอาจารย์ที่ได้กรุณาแนะนำขอไปที่ท่านวิทยากรท่านสุดท้าย ท่านคุณหมอวิทยาฯ
ขอเรียนเชิญค่ะ

รศ.ดร. วิทยา ตันสุวรรณนท์

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านครับเป็นภัยครับเหนื่อยหรือยังครับฟังมาถึงตรงนี้ ก็ได้รับฟัง
ข้อมูลไปมากมายเลย ที่จริงที่ผมเตรียมมาก็พูดไปแล้วเกือบทุกคนเพราะฉะนั้นอาจจะไม่ต้องพูดก็ได้
ก็เหลือซักประมาณ 10% ที่ผมเตรียมมาก็พูดส่วน 10% นั้นก็แล้วกันซึ่งในส่วนนี้ผมเองก็คงจะแบ่งเป็น
สามด้านด้วยกันด้านแรกก็คงเป็นด้านของประชาชนเพราะว่า พรบ.ข้อมูลข่าวสารเรื่องของประชาชน
เป็นส่วนสำคัญที่สุดเราต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ด้านที่สองก็คือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วย
ราชการอื่นเพราะว่าเป็นส่วนที่จะต้องทำหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นตามที่ประชาชนร้องขอ
มาแล้ว ด้านที่สามเกี่ยวกับการทำงานของ สขร.หรือการทำงานของคณะกรรมการซึ่งโชคดีที่อาจารย์สมคิดฯ
ได้ส่งมาให้ผมพอดีเลยโดยไม่ได้เตรียมกันล่วงหน้าเพราะว่าในกลุ่มที่ขึ้นมาพูดกันวันนี้ก็ไม่ได้พบปะ
กันมาก่อนก็คือในประเด็นที่ว่าอย่างไรให้การวินิจฉัยกรณีอุทธรณ์ทั้งหลายเร็วขึ้นเพราะปัจจุบัน
นี้ข้าหนังสือพิมพ์ลงข่าวอยู่เรื่อยๆอย่างครั้งล่าสุดที่ฟังมาจากในหนังสือพิมพ์มีนักข่าวที่มาขอทราบ
กรณีของใช้หวัดนกการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใช้หวัดนกก็ใช้เวลาทั้งหมดประมาณหก
เดือนกว่าจะได้ เพราะฉะนั้นก็จะเห็นว่ามันนานๆเกินไปมากๆเลยซึ่งตรงนี้ครับผมจะย้อนกลับมา

ประเด็นแรกเมื่อประชาชนมาขอข้อมูลข่าวสารแล้วกระบวนการมันช้าอย่างนี้ผมว่าคน
มาขอก็คงเบื่อย่างที่เราอาจารย์สมคิดว่ามา คือขอเราก็คงได้เลยใจร้อนเรื่องนี้มันเป็นความเดือดร้อนมี
ความจำเป็นแต่ปรากฏว่ากว่าจะวินิจฉัยให้เปิดเผยได้ผ่านไปหกเดือนหรือปีหนึ่งบางเรื่องเกือบปีหนึ่งก็

มีอันนี้ผมยืนยันได้เลยอันนี้เป็นปัญหาใหญ่มาก ๆ เพราะฉะนั้นกระบวนการจะอย่างไรให้เร็วขึ้น
เดี่ยวผมจะมีข้อเสนอแนะในหลายเรื่องในอีกส่วนหนึ่งนี่นะครับจะเห็นว่าในเรื่องของประชาชนที่มา
ใช้สิทธิวิทยากรหลายท่านได้พูดไปแล้วว่าเรื่องของการใช้สิทธิมันมีสองประเด็นด้วยกันผมเองก็เห็น
ว่าในส่วนประเด็นแรกก็คงจะต้องให้ประชาชนมีการใช้สิทธิเพิ่มมากขึ้นกว่านี้ผมว่าเท่าที่เป็นอยู่จริง ๆ
ก็ยังน้อยมากซึ่งอาจจะหลายอย่างทั้งในเรื่องของกฎหมายที่จะยังรับรู้กันไม่ทั่วถึงหรือยังขาดปัจจัย
อะไรที่ไปกระตุ้นซึ่งการที่ประชาชนจะใช้สิทธิเพิ่มมากขึ้นกว่านี้ถ้าเราลองดูว่าปัจจุบันใครเป็นคนใช้
สิทธิมากที่สุดเราจะเห็นเลยครับว่ามันเป็นส่วนที่ไม่เหมาะสมเลยท่านทราบไหมครับประชาชน
ส่วนใหญ่ใช้สิทธิ พรบ.ข้อมูลข่าวสารมากที่สุดประชาชนส่วนที่เป็นข้าราชการ แล้วประชาชนส่วนที่
เป็นข้าราชการกลุ่มไหนที่เป็นกลุ่มใช้สิทธิมากที่สุดครับจริงเป็นไก่อ่มาจากท่านวิทยากรหลายท่านมา
ก่อนแหละก็คือข้าราชการที่โดนสอบสวนทางด้านวินัยมาใช้สิทธิมากที่สุดเลยเป็นอันดับหนึ่งเลยเรื่อง
เกือบประมาณครึ่งหนึ่งของคำอุทธรณ์ทั้งหลายถัดมาละครับข้าราชการกลุ่มไหนอีกทราบไหมครับผม
ให้เวลาว่างเพื่อท่านจะได้เวลานึกคิดคุณะครับ กลุ่มต่อมาที่จะขอใช้สิทธิเยอะมากเลยก็คือกลุ่มที่เมื่อถูก
เลื่อนขึ้นเงินเดือนแล้วไม่ได้สองขึ้นเป็นกลุ่มที่มาขอมากที่สุดครับ เพราะพอถึงเวลาสงสัยทำไมคนอื่น
เขาได้สองขึ้นกันแล้วตัวเองไม่ได้หรือพวกที่ถูกประเมินแล้วไม่ผ่านต่าง ๆ ก็จะเป็นส่วนของข้าราชการ
ที่มาขอใช้สิทธิมากที่สุดเพราะฉะนั้นจะเห็นว่าการใช้สิทธิตาม พรบ.ตรงนี้ตัวประชาชนเองยังมาใช้
น้อยมากโดยเฉพาะประชาชนในส่วนที่จะมาใช้สิทธิเพื่อประโยชน์สาธารณะยิ่งน้อยเข้าไปใหญ่เลย
ตามที่คุณหมอพลเดชฯ ได้พูดมาแล้วเราจะอย่างไรครับให้ประชาชนในส่วนนี้มาใช้สิทธิให้มาก
ขึ้นปัญหาที่เราเจออย่างเมื่อก็ที่ผมบอกแล้วนักข่าวมาขอหรือองค์กรภาคประชาชนมาขอแต่ละเรื่องนี้
ใช้เวลาหลาย ๆ เดือนเลยจะทำยังไงขอให้วินิจฉัยให้เสร็จเปิดเผยได้ภายในสองอาทิตย์หรือเร็วกว่านั้น
อาทิตย์หนึ่งก็ยังดีตัวอย่างง่าย ๆ ผมขอยกตัวอย่างท่านก็คงทราบตอนที่ไปเดินห้างสรรพสินค้าปัญหา
ใหญ่ของห้างนี่นะครับตอนนี้ไม่ใช่ตอนซื้อของเพราะว่าทุกห้างก็มีเอาของอะไรเตรียมกันมาเยอะแยะ
หมดเลยคนก็ไปซื้อกันเยอะแยะแต่ปัญหาใหญ่อยู่ตอนไหนทราบไหมครับทุกท่าน ตอนที่ไปห้าง
ปัญหาอยู่ตรงไหนครับที่เราไม่ค่อย Enjoy ตอนไปห้างก็คือแถวตรงจ่ายดั่งค์โดยเฉพาะใน
ห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ยิ่งปีใหม่ทุกท่านไปก็จะเห็นว่าคิวมันยาวมากเลยวิธีแก้ตรงนี้ผมว่ามันก็
เหมือนกัน สขร.มีหน่วยงานมีข้าราชการมีทรัพยากรจำกัดมากวันนี้ก็ตั้งใจที่ท่านรองนายกสุวัจน์ฯ มา
บอกว่าจะเพิ่มตรงนั้นตรงนี้ให้แต่ผมเองเชื่อว่ายากเพราะว่ารองนายกฯ ที่มาคุ่มได้พูดมาประมาณเจ็ดปี
แล้วก็ยังเหมือนเดิมครับเพราะผมเองคิดว่าเราคงจะต้องเปลี่ยนกระบวนการบางอย่าง ๆ ใน
ห้างสรรพสินค้ามีช่องพิเศษที่จะต้องเป็นช่องด่วนหรือตอนนี้ห้างฯ ในอเมริกาเปลี่ยนระบบบางอย่างว่า
ให้ของนั้นนี้มีแท็กติดไว้ซึ่งเมื่อเดินผ่านไม่ต้องมานั่งรูดอะไรอีกแล้วเดินผ่านปั๊บเครื่องขึ้นจำนวนเงิน

เลยภายในวินาทีเดียวเห็นไหมครับทีนี้เราจะทำอะไรให้มันมีแพริกตรงนั้นผมเองคิดว่าอยากจะเสนอ
สขร.ว่าเราคงจะต้องสร้าง แพริกพิเศษสำหรับเรื่องที่เร่งด่วนแล้วมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยโดยเร็ว
เพราะตอนนี้แม้แต่ศาลสถิตยุติธรรมผมเองยังเห็นเลยครับว่าเรื่องไหนเรื่องด่วนบางที่ยังพิพากษาเร็ว
มากเลยโดยทั่วไปถ้าเรื่องทั่วไปกินเวลาดังหลายปีแต่บางเรื่องภายในไม่กี่เดือนพิพากษาเสร็จแล้วผมว่า
สขร.ควรจะต้องมองในมุมนี้แล้วว่าจะมีกรรมการชุดหนึ่งไหมพิจารณาเรื่องด่วนแล้วกระบวนการด่วน
พิเศษขึ้นมาเลยครับ โดยเฉพาะเรื่องนั้นถ้าเป็นการขอเพื่อประโยชน์สาธารณะแล้วจำเป็นจะต้อง
ดำเนินการอย่างรวดเร็วจะอย่างไรขึ้นมาแพริกพิเศษตรงนี้เดี๋ยวผมฝากไว้ละครับ จะมีข้อเสนอถึง
ตรงนี้จะพูดถึงอีกทีหนึ่ง

อันที่สองนี้ในเรื่องที่จะให้ประชาชนมาใช้สิทธิเพิ่มมากขึ้นเรื่องของสื่อผมเองคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญหนังสือพิมพ์เองทั้งหลายตั้งใจที่จะลงเรื่องราวพวกนี้อยู่แล้วเราเองคงไม่ต้องเสียเงิน
มากมายไปยิงสปอร์ดโฆษณาตอนนี้ยิ่งใกล้เลือกตั้งจะเห็นว่าหน่วยงานหลายหน่วยยิงสปอร์ดโฆษณา
กันใหญ่เพื่อให้เห็นว่ารัฐบาลมีผลงานอะไรไปบ้างในสี่ปีนี้ไม่รู้ถูกต้องตามระเบียบของกกต.หรือเปล่า
วิธีการนี้แต่ผมเองก็ไม่สนับสนุนว่าเราจะไปใช้วิธียิงสื่อกันอย่างนั้นแต่เราควรจะใช้เทคนิควิธีการ
บางอย่างยกตัวอย่างเช่นเราควรจะต้องแจ้งสิทธิให้ผู้ที่มีปัญหาหรือเรื่องเดือดร้อนอย่างนี้ทราบโดยตรงเลย
พวกเราคงเห็นนะครับตำรวจในต่างประเทศจะไปจับใครก็จะต้องแจ้งก่อนว่าผู้นั้นมีสิทธิที่จะไปพบ
ทนายติดต่อทนายผมเองคิดว่าในกรณีที่ผู้ได้รับเรื่องเดือดร้อนกับรัฐ สขร.ควรจะต้องไปติดต่อเพื่อแจ้ง
ให้เขาทราบว่าเขามีสิทธิอย่างนี้อย่างนี้นะครับที่จะไปขอข้อมูลข่าวสารแล้วรับลองรับเรื่องพวกนี้
พอเป็นข่าวขึ้นมาประชาชนทราบไปเรื่อย ๆ ประชาชนก็จะใช้สิทธิมากขึ้นเองแล้วแต่จะใช้สิทธิมาก
เดี๋ยว สขร.ไม่มีทรัพยากรที่จะทำได้ทันอันมันจะมีปัญหาอีกเรื่องหนึ่ง การสิทธิตรงนี้ยกตัวอย่าง
อย่างไรบ้างเมื่อเช้านี้ผมได้ฟังข่าวอันหนึ่งมีนักศึกษาคนหนึ่งถูกให้ออกจากมหาวิทยาลัยด้วยข้อหาว่า
เป็นโรคจิตแล้วนักศึกษาท่านนั้นเขาบอกว่าเขาไม่ได้เป็นเขาก็ร้องเรียนไปที่ศาลปกครองตอนนี้อยู่ ผม
เองเห็นว่าตรงนี้ สขร. น่าจะแจ้งเขาไปครับว่าเขามีสิทธิที่จะขอข้อมูลข่าวสารได้เพราะฉะนั้นจะเห็น
ได้ว่าขั้นตอนต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยกว่าจะพิจารณาว่าเขานี้เป็นโรคจิตแล้วให้ออกมันต้องมีหลักฐาน
ไม่ว่าจะเป็นของคณะของแพทย์ของการประชุมสภามหาวิทยาลัยเขาเองมีสิทธิที่จะไปขอข้อมูล
ข่าวสารเหล่านี้ทั้งหมดเลยถ้า สขร.เราประยุกต์เข้าไปบอกคุณมีสิทธิตรงนี้นะที่จะไปขอข้อมูลข่าวสาร
ได้แล้วเขาดำเนินการขอแล้วเรื่องนี้อยู่ใน Fast Track เพราะว่านี่เป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะผมไม่ได้
มองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวเพราะเป็นเรื่องที่กระทบการตัดสินใจอันนี้มันกระทบต่อคนจำนวนมาก เป็นเรื่อง
ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนมี Fast Track ที่เราจะเข้าไปดูเลยว่าอย่างไรให้เร็วที่สุดอันนี้ผม
ก็อยากจะเสนอแนะว่าทางสขร.น่าจะเปลี่ยนวิธีประยุกต์คือแต่ละด้านควรจะใช้เชิงรุกมากขึ้นปัจจุบัน

ผมเองคิดว่าราชการทั้งหลายเราทำงานเชิงรับซึ่งไม่พอหรือครับผมก็ยังคิดว่าเชิงรุกมันมี Efficiency สูงกว่ามากซึ่งผมก็จะโยงต่อมาในประเด็นที่สองส่วนที่เกี่ยวข้องก็คือหน่วยราชการเมื่อวันจันทร์ผมเพิ่งไปประชุมกับของสำนักงานประมาณซึ่งได้พูดถึงการจัดสรรงบประมาณวิธีการใหม่ในปี 2549 ผมเชื่อว่าหลายท่านถ้าทำเกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณก็คงได้ไปฟังประชุมที่หอประชุมกองทัพอากาศเมื่อวันจันทร์ที่ผ่านนี้เอง ซึ่งผมจะช่วยประชาสัมพันธ์ให้เขาคนหนึ่งว่ามันเกี่ยวข้องกับพวกเราด้วยคือการจัดสรรงบประมาณในปี 2549 ก็ได้มีการนำเอาข้อกำหนดบางอย่างที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเข้ามาเกี่ยวข้องกับพระราชกฤษฎีกานั้นได้กำหนดให้ส่วนราชการต้องทำแผนปฏิบัติการสี่ปีแผนปฏิบัติการสี่ปีนี้ก็ต้องทำตามแผนนโยบายของรัฐบาลก็คือเมื่อไหร่ที่รัฐบาลมีการแถลงนโยบายสมมุติเดือนมีนาคือนี้เรามีรัฐบาลใหม่รัฐบาลต้องแถลงนโยบายพอแถลงนโยบายเสร็จภายใน 90 วันต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินออกมาเป็นแผนสี่ปีเพื่อจะบอกว่าจากที่แถลงนโยบายไว้จะปฏิบัติอะไรบ้างแล้วเมื่อมีการกำหนดเป็นแผนบริหารราชการแล้วส่วนราชการก็ต้องไปทำแผนปฏิบัติการตามอีกทีหนึ่งให้เสร็จไล่ๆกันไปเป็นแผนสี่ปีแล้วเมื่อไหร่ถ้าต่อไปไม่มีการทำแผนตรงนี้หรือการดำเนินงานใดไม่อยู่ในแผนสำนักงานประมาณจะไม่อนุมัติงบประมาณให้เลยซึ่งอันนี้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการที่จะต้องมีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในพระราชกฤษฎีกาในมาตรา 43 ได้ระบุไว้การปฏิบัติการในเรื่องใดๆโดยปกติให้ถือเป็นเรื่องเปิดเผยเว้นแต่กรณีมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้กำหนดเป็นความลับได้เท่าที่จำเป็นทุกเรื่องให้ถือเป็นเรื่องเปิดเผยก่อนวันที่กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งยกตัวอย่างเรื่องความมั่นคงต่าง ๆ หรือเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเพราะฉะนั้นผมเองก็เห็นว่าในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่จริง สขร.ควรจะทำงานในเชิงรุกร่วมกับหน่วยงานอื่นไม่ก็หน่วยที่เข้ามารับผิดชอบในเรื่องนี้ยกตัวอย่าง กพร. สำนักงานประมาณ ปัจจุบันทุกท่านก็ทราบอยู่แล้วว่าหน่วยราชการแต่ละปีถูกประเมินตอนนี้มีการกพร.มีการจ้างบริษัทเอกชนมาประเมินอยู่แล้วด้วยมาประเมินทุกปีว่าหน่วยราชการนั้น ๆ มีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ผมเองคิดว่าข้อกำหนดในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารการจัดระบบข้อมูลข่าวสารหรือแม้แต่เรื่องที่ว่าเมื่อมาถึง สขร.แล้วพบว่าหน่วยราชการที่ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลประเด็นเหล่านี้ควรจะเป็น Criteria หนึ่งของการประเมินหน่วยราชการด้วยซ้ำไปผมเองคิดว่าถ้า สขร.ไปร่วมกับหน่วยราชการเหล่านั้นมันจะดีกว่าเยอะเลยเพราะว่าเราคงไม่มีกำลังคนที่จะไปตรวจหน่วยราชการทั้งหมดทั่วประเทศซึ่งซึ่งเยอะแยะมากมายซึ่งปัจจุบันหน่วยราชการคงจะต้องทำตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอยู่แล้วเพราะฉะนั้นถ้าเราใช้การรุกในเชิงแบบนี้เข้าไปก็คงจะทำให้ สขร.สามารถทำอะไรได้เยอะขึ้นภายใต้ทรัพยากรที่จำกัดเช่นปัจจุบันนี้

ส่วนด้านสุดท้ายก็เป็นส่วนเรื่องของการวินิจฉัยคำอุทธรณ์และการดำเนินงานของ สขร.ซึ่งผมได้ยกตัวอย่างแล้วว่าค่อนข้างล่าช้ามากบางเรื่องนี้อาจจะใช้เวลาหกเดือนเก้าเดือนหรือปี หนึ่งผมจะลองเล่าให้ทุกท่านฟังทำไมมันถึงล่าช้าสมมุติว่าท่านไปขอข้อมูลข่าวสารหน่วยราชการที่ไม่ ยอมเปิดเผยว่าจะตอบก็ช้าอีกซึ่งท่านชั่งทองฯ ได้พูดแล้วว่าตามพระราชกฤษฎีกาตอนนี้ต้องให้เร็ว แล้วจะครบภายใน 15 หรือ 30 วันแล้วแต่ เมื่อหน่วยราชการไม่ยอมเปิดเผยแล้วมีผู้อุทธรณ์เข้ามา ๆ ส่งเรื่องเข้ามาถึง สขร.เราก็เห็นขั้นตอนที่หนึ่งเริ่มแล้วเจ้าหน้าที่สารบรรณก็ต้องดูแยกเรื่องว่าเป็นเรื่อง ประเภทไหนเป็นเรื่องร้องเรียนหรือเรื่องอุทธรณ์ ๆ หรือร้องเรียนก็ตามทั้งหมดในที่สุดก็ส่งมายัง ผอ.สขร. ผู้อำนวยการพิจารณาเสร็จก็ต้องส่งไปส่วนงานวินิจฉัยส่วนงานวินิจฉัยก็พิจารณาต่อเสนอเข้า อนุกรรมการย่อยของ กขร.มานั่งพิจารณาว่าเรื่องนี้จะไปเข้าสาขาไหนสาขาเศรษฐกิจ สังคม หรือ การแพทย์เสร็จแล้วพอเข้าสาขาไหนปั๊บยกตัวอย่างเข้าสาขาสังคมเนื่องจากสาขาสังคมแบ่งเป็นอีกสี่ชุด ย่อยประธานก็ต้องมานั่งพิจารณาอีกต่อว่าจะให้ชุดไหน 1 2 3 4 ใครเป็นคนพิจารณาไปถึงกรรมการ แล้วกรรมการวินิจฉัยตอนนี้ก็เป็นบุคคลภายนอกประชุมได้อย่างมากอาทิตย์ละครั้งหนึ่งบางอาทิตย์ก็ คิดประชุมหรือติดงานอื่นก็ต้องเว้นว่างไปเป็นบางอาทิตย์พอมาประชุมกันมีเรื่องใหม่เข้ามาแต่ก่อนก็ จะเจอปัญหาอย่างนี้เรื่องเยอะมากอาทิตย์นี้ประชุมไม่ทันก็ค้างไปอาทิตย์หน้าๆประชุมไม่ทันอีกก็ค้าง ต่อไปอีกนี่เป็นปัญหาพอเริ่มเรื่องนั้นเอาเข้ามาประชุมบอกว่าต้องการข้อมูลข่าวสารเรื่องนั้นว่า คน อุทธรณ์มาว่าต้องการดูแลคะแนนของนักเรียนที่มาสอบเข้าก็ต้องทำเรื่องไปยังหน่วยงานว่าขอคู่วา คะนั้นเป็นอย่างไรเอกสารนั้นเป็นยังไงหน่วยงานนั้นกว่าจะส่งมาตอบมาก็ไม่ได้มีเกณฑ์ว่าต้อง ภายในเท่าไรบางครั้งเป็นหนึ่งหรือสองเดือนก็ส่งกลับมากรรมการวินิจฉัยก็ประชุม ๆ เสร็จบอกยังไม่ชัดเจนต้องไปขอใหม่หรือขอเชิญหน่วยงานมาชี้แจงหน่วยงานก็บอกอาทิตย์นี้ไม่ว่างอาทิตย์โน้นก็ไม่ว่างอีกเดือนนึงก็ยังไม่ว่างเห็นไหมครับท่านฟังผมเล่าก็รู้สึกว่ามันนานแล้วเป็นเดือน ๆ ครับว่าจะ วินิจฉัยออกมาบางครั้งก็เป็นปีก็มีขั้นตอนตรงนี้เราจะปรับได้อย่างไรจะลองยกตัวอย่างอยู่สองสาม ขั้นตอนอย่างแรกเรื่องอุทธรณ์มาถึงผมว่า สขร.น่าจะส่งข้อมูลไปยังหน่วยงานขอเอกสารทั้งหมดที่ เกี่ยวข้องเอกสารที่คนมาขอคูหรืออะไรทั้งหมดแปด แก่ สิบรายการขอมาเลยครบทันทีถ้าเราได้ เอกสารมาปั๊บระหว่างรอส่งเรื่องกรรมการมันจะพร้อมกันพอดีพอกรรมการนัดประชุมได้เรื่องอะไร ต่างมาแล้วไม่ต้องเสียเวลาตามกันไปอีกเป็นเดือนนี่ก็เป็นตัวอย่างขั้นตอนหนึ่งน่าจะดำเนินการได้เร็ว ขึ้นอันที่สองวิธีการในการเขียนคำวินิจฉัยที่จริงตอนนี้แต่ละเรื่องเข้ามาเรียกว่าเกือบจะมี Format เรียบร้อยแล้วเจ้าหน้าที่ถ้าสามารถเตรียมได้สบายเลยในการประชุมของกรรมการวินิจฉัยของผมผมเอง ยังย้ำเสมอเลยว่าถ้าเป็นไปได้เจ้าหน้าที่นี้ร่างมาเลยถ้ากังวลก็ร่างมาสองแบบเลยกรรมการวินิจฉัยก็มี สองแบบหนึ่งเปิดเผยสองไม่เปิดเผยซึ่ง 90% เปิดเผยทั้งนั้นจริง ๆ แล้วเจ้าหน้าที่ร่างมาเรียบร้อย

กรรมการประชุมครั้งแรกเห็นเอกสารอย่างนั้นมันเปิดเผยได้อยู่แล้วเจ้าหน้าที่ก็เสนอร่างเลยแม้แต่บางที่ เราเห็นว่าเราไม่เป็นอย่างนั้นกรรมการวินิจฉัยว่าเปิดเผยเจ้าหน้าที่ไปร่างมาอาทิตย์แรกก็ยังไม่ร่าง เพราะงานเยอะพอร่างเสร็จต้องแก้ไขสำนวนนั้นระบบอะไรคอมพิวเตอร์อะไรก็ไม่เรียบร้อยในห้องประชุมก็ไม่มีก็ต้องวิ่งรอกกันไปแก้ไขถ้าแก้ไขจะต้องเสียเวลาอีกในการประชุมครั้งหน้าระบบตรงนี้ผมว่าน่าจะต้องมีคอมพิวเตอร์มีอะไรที่จะต้องแก้กันในห้องประชุมและก็พิมพ์ออกมาเลยเพราะถ้าดูว่าพอไปแก้ไขขั้นตอนนี้ยังม่เสร็จก็ต้องกลับมากรรมการอีกทีหนึ่งกรรมการเมื่อไม่ครบองค์เช่นไม่ครบทุกคนต้องไปตามเซ็นให้ครบก็เสียเวลาอีกมาก กระบวนการเหล่านี้ต้องปรับใหม่ใช้เทคโนโลยี เข้ามาใช้การจัดระบบที่ดีอาจจะบางเรื่องที่เร่งด่วนต้องมี Fast Track เข้ามาสิ่งเหล่านี้เราน่าจะ ดำเนินการได้แล้วถ้าทุกอย่างรวดเร็วคนที่ขอเรื่องมาถึงคณะกรรมการเสร็จภายในอาทิตย์หรือสองอาทิตย์ หรือเรื่องที่ด่วนกว่านั้นภายในสองหรือสามวันได้ คนที่จะมาใช้บริการตรงนี้ใช้สิทธิตรงนี้ก็จะเพิ่มขึ้น แล้วทุกคนก็จะช่วยกันทำให้ระบบของเรามีความโปร่งใสยุติธรรมปราศจากเรื่องทุจริตคอร์รัปชันได้ ขอบพระคุณครับ

ผู้ดำเนินรายการ ท่านอาจารย์ก็ได้พูดถึงว่าในขณะนี้ท่านเองยังมองว่าการใช้สิทธิของประชาชน ยังไม่น่าค่อยพอใจเท่าไรเพราะว่าถ้าดูจากสถิติของการร้องเรียนและอุทธรณ์ที่มีเข้ามาในสำนักงาน คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารยังเริ่มขึ้นในแต่ละปีไม่มากนักท่านอยากจะให้ประชาชนใช้สิทธิตรงนี้ มากขึ้นแต่อย่างไรก็ดีมันก็มีข้อจำกัดหลาย ๆ เรื่อง สิ่งที่น่าจะทำได้แก้ไขได้เพื่อที่จะเป็นการกระตุ้น ให้ประชาชนสนใจจะใช้สิทธิมากขึ้นโดยการพยายามทำให้การทำงานของทั้งสำนักงานเองและของ คณะกรรมการมีความรวดเร็วมากขึ้นสิ่งที่ท่านพูดถึงเรื่องของการที่อยากจะให้สำนักงานหรือเจ้าหน้าที่ ปรับวิธีการในการนำเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยนั้นสิ่งที่ท่านแนะนำว่าให้สำนักงานขอ เอกสารมาเลยนั้นทางสำนักงานเองคิดว่ามันเป็นวิธีการที่ดีและน่าจะทำได้ว่ามันติดอยู่ในระเบียบของ วิธีการพิจารณาวินิจฉัยซึ่งไม่ได้ให้อำนาจสำนักงานไว้ทุกอย่างต้องให้มีการตั้งคณะกรรมการเจ้าของ สำนวนก่อนถึงจะเรียกเอกสารได้ซึ่งวิธีการเหล่านี้ถ้าสมมุติว่าทุกฝ่ายมองเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีและน่าจะ ทำก็อาจได้มีการนำเสนอขอให้เปลี่ยนแปลงระเบียบวิธีวินิจฉัยใหม่ ขอบพระคุณท่านอาจารย์มากนะคะ ช่วงนี้ก็เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ซักถามเชิญค่ะ (พักรับประทานอาหารกลางวัน)